

NOTAT

11. november 2016

J.nr. 2016-6746

Vandrende arbejdstagers rettigheder under Beskæftigelsesministeriets ressort

Dette notat indeholder en gennemgang af regler, omfang og omkostninger til ydelser for vandrende arbejdstagere i Danmark under Beskæftigelsesministeriets ressort. Det sker som følge af, at Beskæftigelsesudvalget i brev af 13. juni 2016 har bedt beskæftigelsesministeren oversende en opdateret version af notatet ”Vandrende arbejdstagers rettigheder under Beskæftigelsesministeriets ressort”.

Det bemærkes, at der i forbindelse med regeringsdannelsen i juni 2015 blev ressortoverført en række sociale sikringsydelser til Beskæftigelsesministeriet fra det tidligere Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Derfor indeholder denne opdatering en sammenskrivning og opdatering af Beskæftigelsesministeriets notat af 6. februar 2015 om *vandrende arbejdstagers rettigheder under beskæftigelsesministeriets ressort*, samt af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds notat af 27. november 2014 om *vandrende arbejdstagers rettigheder efter lovgivningen, der hører under Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold*.¹

I notatet redegøres i afsnit 1 for det relevante EU-regelsæt for vandrende arbejdstagere og EU/EØS-borgeres adgang til ydelser. Herefter gennemgås i afsnit 2 regelgrundlaget for de enkelte ydelser sammen med opgørelser over antallet af modtagere og omkostninger herved for de enkelte ydelser under Beskæftigelsesministeriets ressort. I afsnit 3 beskrives initiativer til styrket kontrol med EU/EØS-borgere på danske ydelser.

Det bemærkes, at når der i notatet refereres til EU/EØS, omfatter dette de 28 EU-lande, EØS-landene (Norge, Island og Liechtenstein) og EFTA-landet Schweiz. EU11 omfatter EU-medlemslandene Bulgarien, Polen, Rumænien, Slovenien, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Estland, Letland, Litauen og Kroatien.

I notatet indgår alle EU/EØS-borgere, der har ophold i Danmark. Opgørelserne omfatter dermed også EU/EØS-borgere, der kan være født og opvokset i Danmark

¹ Beskæftigelsesministeriets første udgave af notatet blev udarbejdet som opfølgning på møde i Folketingets Europaudvalg den 22. november 2013. Notatet blev oversendt til Europaudvalget den 19. december 2013, og blev efter ønske fra Europaudvalget opdateret og oversendt til udvalget den 6. februar 2015. I forlængelse af Beskæftigelsesministeriets første udgave af notatet anmodede Folketingets Europaudvalg om et lignende notat på området for det tidligere Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Dette notat blev således oversendt til Europaudvalget den 19. februar 2014, og er siden efter ønske fra Europaudvalget opdateret, udbygget og oversendt til udvalget den 4. april 2014 samt senest opdateret og oversendt til udvalget den 27. november 2014.

eller har boet i Danmark i mange år. For sammenlignelighedens skyld indgår statsborgere fra alle EU/EØS-landene i alle år, også hvis landene først er blevet EU/EØS-medlemmer i løbet af den viste periode. Statsborgerskabet er opgjort ultimo året, medmindre andet er angivet.

1. Grundlæggende EU-regler

Danmark har med sit medlemskab af EU tilsluttet sig tre grundlæggende retsakter, der har betydning for vandrede arbejdstageres ret til ydelser:

- Forordningen om arbejdskraftens frie bevægelighed i EU (EF-forordning nr. 492/11), der bl.a. fastslår, at vandrede EU/EØS-arbejdstagere har ret til samme sociale fordele som danske arbejdstagere, *jf. afsnit 1.1.*
- Forordningen om koordinering af EU-landenes sociale sikringsordninger (EF-forordning nr. 883/04), der har betydning for muligheden for at eksportere ydelser og muligheden for at medregne beskæftigelsesperioder mv. fra andre EU-lande, *jf. afsnit 1.2.*
- Opholdsdirektivet (2004/38/EF), som ligger under Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets ressort, fastlægger betingelserne for, hvornår EU-borgere kan færdes og opholde sig lovligt i andre medlemslande.

Opholdsdirektivet har indirekte betydning for, hvor længe personer kan have ret til kontanthjælp, da opholdsdirektivet indeholder bestemmelser om bevarelse af arbejdstagerstatus og dermed ret til de fordele, der følger af arbejdstagerstatus, *jf. afsnit 1.1.* Bortset fra dette aspekt af opholdsdirektivet, berøres direktivet ikke i dette notat.

1.1. Arbejdskraftens frie bevægelighed

Arbejdskraftens frie bevægelighed (EF-forordning nr. 492/11) giver vandrede EU/EØS-arbejdstagere ret til samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske (fastboende) arbejdstagere.

Heraf følger bl.a. adgang til sociale ydelser. Baggrunden for dette er primært et ønske om at sikre borgere i EU/EØS-landene reelle muligheder i forhold til at bevæge sig mellem landene uden at risikere at miste ret til sociale fordele, herunder sociale ydelser.

Arbejdstagerstatus afhænger af en konkret vurdering. Det er afgørende, om der er tale om udøvelse af faktisk og reel beskæftigelse. Ved vurderingen af, om der er tale om faktisk og reel beskæftigelse, lægges der vægt på, at den pågældende præsterer ydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisninger. Det anses normalt som en betingelse, at der har været tale om beskæftigelse i minimum 10-12 timer ugentligt. I sidste ende er det dog op til en konkret vurdering.

1.2. Koordination af sociale sikringsydelser

Forordning om koordinering af de sociale sikringsydelser (EF-forordning nr. 883/04) koordinerer EU-landenes regler om social sikring for personer, der udnytter retten til fri bevægelighed. Der er ikke tale om en harmonisering af reglerne.

Der er ikke krav i EU-retten om, at de enkelte ydelser skal indrettes eller finansieres på en bestemt måde.

Det er til gengæld et grundlæggende krav, at man som borger i EU/EØS ikke må miste ret til ydelser ved at bevæge sig mellem EU/EØS-landene, og krav om ligebehandling.

En kontantydelse kan i EU-rettens forstand have karakter af en *social fordel* eller det mere snævre begreb *en social sikringsydelse*. Alle ydelserne er sociale fordele, men kun sociale sikringsydelser er omfattet af de detaljerede koordineringsregler i EF-forordning nr. 883/04.

1.2.1. Sociale fordele

Kontanthjælp er en social fordel. Efter EU-Domstolens praksis skal en social fordel fortolkes bredt, og det omfatter udover kontanthjælp fx SU og ret til pasning af børn. Sociale fordele har alle *vandrende arbejdstagere (og selvstændige) og deres familiemedlemmer* ret til.

Spørgsmål om krav om bopæl, mulighed for eksport m.v., afgøres efter EU-rettens almindelige principper (som sagligt formål og proportionalitet).

Retten til en social fordel opstår, når der er indtrådt arbejdstagerstatus, *jf. afsnit 1.1.*

1.2.2. Sociale sikringsydelser

Arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, social pension og familieydelser er eksempler på sociale sikringsydelser. En ydelse kan anses for en social sikringsydelse, såfremt den tildeles uden nogen individuel og skønsmæssig bedømmelse af personlige behov, men efter lovbestemte kriterier og forudsat, at den vedrører én af de risici, der udtrykkeligt er anført i EF-forordning nr. 883/04. Koordineringen af sociale sikringsydelser har hjemmel i EU-traktaten, og området har været reguleret siden 1958.

EF-forordningen koordinerer følgende sociale sikringsydelser:

- Ydelser i anledning af sygdom og moderskab (sygehjælp og syge- og barseldagpenge)
- Ydelser ved invaliditet, herunder ydelser, der tager sigte på at bevare eller forbedre erhvervsevnen (pension og revalidering)
- Ydelser ved alderdom (pension)
- Ydelser til efterladte (pension)
- Ydelser i anledning af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme
- Ydelser ved dødsfald (begravelseshjælp)
- Ydelser ved arbejdsløshed
- Efterløn
- Familieydelser.

Kontanthjælp betegnes som en social fordel, men ydelsen er ikke en social sikringsydelse, og den er dermed ikke omfattet af koordineringsreglerne i EF-forordning 883/04. SU er ret besat en social sikringsydelse, da den gives til alle på et objektivi grundlag uden vurdering af konkret behov til dækning af omkostninger

for studerende. Den er imidlertid ikke omfattet af det materielle anvendelsesområde for EF-forordning 883/04.

EF-forordning 883/04 gælder for både erhvervsaktive og for ikke-erhvervsaktive EU/EØS-borgere samt borgere fra Schweiz, og deres familiemedlemmer, uanset nationalitet.

Følgende principper regulerer koordinationen af de sociale sikringsydelser:

Ligebehandlingsprincippet

Ligebehandlingsprincippet sikrer, at statsborgere i en medlemsstat i relation til adgangen til de (ovenfor nævnte) sociale sikringsydelser stilles lige med statsborgere i den medlemsstat, i hvilken de er bosat eller beskæftiget. Det gælder omvendt også, at de skal bidrage til den ordning, de er dækket af. Forordningen medfører derfor, at krav om statsborgerskab i de nationale sikringslovgivninger ikke kan gøres gældende over for de personer, der er omfattet af forordningen.

Ligebehandlingsprincippet indebærer desuden et forbud mod både direkte og indirekte diskrimination, fx ved at opstille tildelingskriterier som statens egne statsborgere lettere kan opfylde end andre EU/EØS-borgere.

Sammenlægningsprincippet

Sammenlægningsprincippet sikrer, at personer ikke mister rettigheder, fordi de flytter til en anden medlemsstat eller får arbejde i en anden medlemsstat. Sammenlægning for at erhverve ret til en ydelse medfører, at hvor et lands lovgivning indeholder bestemmelser om, at en person skal være forsikret eller beskæftiget i en vis tid, inden den pågældende kan opnå ret til ydelser, skal der ved afgørelsen af, om disse betingelser er opfyldt, tages hensyn til pågældendes bopæls-, forsikrings- eller beskæftigelsesperioder (kvalifikationsperiode) i en anden medlemsstat. Sammenlægningsprincippet anvendes både ved åbning af ret til ydelser og ved beregning af ydelser.

Eksportabilitetsprincippet

Eksportabilitetsprincippet indebærer, at kontantydelse, som er social sikring, kan udbetales overalt inden for EU/EØS samt Schweiz. Dette har fx relevans for pensionister, som tager ophold i en anden medlemsstat. Reglen om eksport sikrer, at de kan få deres optjente pension, uanset i hvilket EU/EØS-land eller Schweiz, de tager ophold i.

Princippet går ud på at sikre de berettigede mod indtægtstab som følge af flytning til (eller ophold i) en anden medlemsstat end den, hvorfra ydelsen udbetales. Eksportabilitetsprincippet beskytter således erhvervede rettigheder. Der kan være undtagelser fra dette princip, hvilket er særligt relevant for arbejdsløshedsdagpenge. Disse kan alene eksporteres i 3-6 måneder og under særlige betingelser.

Pro rata temporis-princippet

Pro rata temporis-princippet giver den berettigede ret til en forholdsmæssig ydelse, hvis pågældende – fordi han eller hun skifter arbejdssted – ikke har nået at optjene tilstrækkelige rettigheder til at kunne få en fuld ydelse.

Princippet anvendes er begrænset til pensionsordninger og fordelingen af udgifterne til visse erstatninger efter lovgivningen om erhvervs sygdomme. Idéen er, at en person, som arbejder successivt i flere lande, indtil pensionsalderen indtræder, kan optjene brøkpensioner i de enkelte EU/EØS-lande eller i Schweiz. Dette princip sikrer sammenholdt med eksportabilitetsprincippet, at en pensionist kan sammenstykke sin pension fra de medlemslande, i hvilken den pågældende har optjent rettigheder, og efterfølgende få den sammenstykkede pension udbetalt overalt i EU/EØS eller i Schweiz.

2. Regelgrundlag for og EU/EØS-borgeres adgang til de enkelte ydelser under Beskæftigelsesministeriets ressort

EU/EØS-borgeres adgang til forskellige ydelser under Beskæftigelsesministeriets ressort er i udgangspunkt de samme, som for danske borgere. Eksempelvis gælder for dagpenge, at borgeren skal være forsikret i en arbejdsløshedskasse og have haft 1.924 timers beskæftigelse inden for de seneste 3 år mv.² Med hensyn til retten til folkepension gælder, at den enkelte person skal have boet eller været beskæftiget i Danmark i mindst 3 år. Og for kontanthjælp, at der er et behov, der er udløst af en social begivenhed. Gennemgangen i dette afsnit fokuserer på de særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til EU/EØS-borgere.

Det følger af EF-forordning 883/04, at en person alene kan være omfattet af lovgivningen om social sikring i ét medlemsland ad gangen (lovvalg). Dette betyder også, at det er al lovgivning om social sikring, der henføres til dette medlemsland. Dette indebærer endvidere, at retten til ydelser i det enkelte medlemsland er betinget af, at personen opfylder betingelserne i medlemslandets nationale lovgivning for ret til ydelser.

I de følgende afsnit vil der for hver af ydelserne på Beskæftigelsesministeriets ressort blive præsenteret opgørelser over antallet af EU/EØS-borgere, der modtager ydelser. Tallene for de enkelte ydelser er opgjort for perioden 2008-2014³/2015 og yderligere for første halvår 2016 for ydelserne arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og sygedagpenge. Det fremgår af tabellerne, hvilke der er opgjort i henholdsvis fuldtidspersoner og i antal personer. I de opgørelser, hvor de absolutte tal er opgjort som antal fuldtidspersoner på ydelserne, kan disse tal dække over flere berørte personer.

Det bemærkes, at EU/EØS-borgere har samme rettigheder og pligter, som andre ydelsesmodtagere i forhold til at stå til rådighed og til deltagelse i aktivering.

Udviklingen i befolkning og beskæftigede fra EU/EØS i Danmark

EU/EØS-borgeres adgang til ydelser i Danmark har ofte sammenhæng til deres beskæftigelse i Danmark, da ret til ydelser under Beskæftigelsesministeriets ressort

² Som følge af aftalen om et tryggere dagpengesystem fra 2015 ændres dette til et indkomstkraft fra 1. juli 2017.

³ Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag som er datakilden til folkepension, børnetilskud og boligstøtte.

typisk er betinget af krav om en form for tilknytning til det danske arbejdsmarked, herunder status som arbejdstager og påbegyndt beskæftigelse.

Der har fra 2008 til 2015 været en stigning i antallet af beskæftigede i Danmark fra EU/EØS, og herunder særligt fra EU11, *jf. tabel 1*.

Ultimo 2015 var der godt 181.500 EU/EØS borgere i aldersgruppen 16-66 år, der var bosat i Danmark, heraf ca. 80.600 fra EU11. Siden 2008 er der kommet ca. 73.100 flere borgere fra EU/EØS til Danmark, svarende til en stigning på ca. 67 pct., heraf er ca. 50.200 fra EU11, svarende til en stigning på ca. 165 pct.

Tabel 1. Antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere med EU/EØS statsborgerskab, fordelt på herboende og pendlere uden dansk adresse samt antallet af EU/EØS-statsborgere i aldersgruppen 16-66 år med dansk adresse ultimo året – samt antallet for Danmark i alt

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Danmark i alt								
Befolkning 16-66 år*	3.674.488	3.682.288	3.691.002	3.695.295	3.695.318	3.697.542	3.709.931	3.737.401
Beskæftigede (lønmodt.) i alt	2.294.709	2.203.466	2.155.333	2.143.666	2.142.758	2.130.035	2.144.023	2.171.416
-Heraf EU/EØS/EFTA i alt								
Bopæl i DK (16-66 år)*	108.470	114.170	121.953	130.622	140.772	151.310	164.992	181.533
-Heraf beskæftigede	53.417	56.116	57.333	61.145	65.473	69.546	76.186	83.933
Pendlere	30.829	23.480	21.705	21.447	20.985	22.207	23.650	25.090
Beskæftigede i alt	84.246	79.597	79.038	82.592	86.459	91.752	99.836	109.023
-Heraf EU11 i alt								
Bopæl i DK (16-66 år)*	30.484	34.551	40.103	46.724	54.067	61.476	70.685	80.648
-Heraf beskæftigede	14.782	17.486	18.949	21.892	25.323	28.261	32.631	37.452
Pendlere	8.248	4.957	5.022	5.611	6.112	7.477	8.665	9.670
Beskæftigede i alt	23.032	22.444	23.970	27.505	31.435	35.735	41.297	47.121

Anm.: Ekskl. udstationerede i Danmark for udenlandske virksomheder registreret i Registeret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT). Befolkningen primo 2016 er sat til 2015, primo 2015 er sat lig 2014 og så fremdeles.

Kilde: Jobindsats.dk, CPR-registeret.

2.1. Arbejdsløshedsdagpenge, herunder midlertidig arbejdsmarkedsydelse og kontantydelse

2.1.1. Arbejdsløshedsdagpenge

Arbejdsløshedsforsikringen er en frivillig forsikringsordning, der administreres af de statsanerkendte arbejdsløsheds-kasser og finansieres dels ved obligatoriske medlemsbidrag fra medlemmerne, dels ved skattebetaling.

Arbejdsløshedsdagpenge udbetales ved ledighed, og formålet er at dække en del af det indkomsttab, der følger af ledigheden.

2.1.2. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Dagpenge karakteriseres som en social sikringsydelse, og dermed gælder EF-forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger. I det følgende gennemgås de rettigheder og pligter, der følger af koordinationsreglerne på dagpengeområdet.

Mulighed for sammenlægning af forsikrings- og arbejdsperioder fra hjemland
EU/EØS-borgere kan under visse betingelser medregne tidligere forsikrings- og arbejdsperioder fra andre EU/EØS-lande ved optagelse i en dansk arbejdsløsheds-kasse. Det er en betingelse, at EU/EØS-borgeren søger om optagelse i en dansk arbejdsløsheds-kasse inden 8 uger fra det tidspunkt, hvor pågældende ophørte med at være forsikret i det andet EU/EØS-land.

Det er yderligere en betingelse, at EU/EØS-borgeren inden for de 8 uger påbegyn-der arbejde i Danmark af mindst 296 timers varighed i løbet af 3 måneder.

Eksport af arbejdsløshedsdagpenge

Det er muligt for et medlem af en a-kasse at tage til et andet EU/EØS-land for at søge arbejde og samtidig modtage arbejdsløshedsdagpenge fra Danmark (eksport af EØS-dagpenge) i en periode på 3 måneder.

Perioden med danske EØS-dagpenge kan ikke forlænges ud over 3 måneder. For-ordningen giver medlemslande mulighed for at tillade eksport ud over 3 måneder op til 6 måneder, men denne mulighed benytter Danmark ikke.

Rådighed og pligter for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge

Alle ledige, der får udbetalt arbejdsløshedsdagpenge i Danmark, skal stå til rådig-hed for arbejdsmarkedet i Danmark, herunder kunne overtage job med dags varsel, og have bopæl i Danmark. Der gælder samme krav til ret og pligt for alle modtage-re af arbejdsløshedsdagpenge.

Det skal bemærkes, at personer, der har medtaget/eksporteret dagpenge til et andet EU/EØS-land i op til tre måneder, er underlagt de kontrolforanstaltninger, som gælder i det pågældende land, hvor dagpengene er eksporteret til.

2.1.3. Midlertidig arbejdsmarkedsydelse

Midlertidig arbejdsmarkedsydelse er en ydelse til ledige, som opbruger deres dag-pengeret eller retten til uddannelse og særlig uddannelsesydelse. Midlertidig ar-bejdsmarkedsydelse gives til et fuldtidsforsikret medlem af en arbejdsløsheds-kasse, hvis pågældende

1. Opbruger retten til dagpenge fra den 6. januar 2014 til og med den 3. juli 2016, og
2. Opbruger retten til uddannelse og særlig uddannelsesordning for ledige, som har opbrugt deres dagpengeret, fra den 30. december 2013 til og med den 5. januar 2015.

Midlertidig arbejdsmarkedsydelse udgør 60 pct. af højeste dagpenge for ikke-forsørgere og 80 pct. af højeste dagpenge for forsørgere. Ydelsen er ikke afhængig af ægtefælleindkomst og familieformue.

Den samlede periode med arbejdsløshedsdagpenge, særlig uddannelsesydelse og midlertidig arbejdsmarkedsydelse kan højst udgøre 208 uger.

Som absolut hovedregel finder dagpengereglerne anvendelse. Der henvises derfor også til afsnit 2.1.1 om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsløshedsdagpenge.

2.1.4. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Det er en betingelse, at pågældende har bopæl og ophold i Danmark, som hovedregel er mellem 18 år og 2 år under folkepensionsalderen og har tilknytning til arbejdsløsheds-kassens faglige område.

Eksport af arbejdsmarkedsydelse

Den midlertidige arbejdsmarkedsydelse sidestilles med arbejdsløshedsdagpenge i forhold til reglerne i EF-forordning nr. 883/04. På baggrund heraf får modtagere af ydelsen samme ret som dagpengemodtagere til at tage ydelsen med i op til 3 måneder til et andet EU/EØS-land for at søge arbejde.

Rådighed og pligter for modtagere af midlertidig arbejdsmarkedsydelse

Ledige, der overgår til midlertidig arbejdsmarkedsydelse, skal stille sig til rådighed for fuldtidsarbejde, herunder kunne overtage job med dags varsel, og have bopæl i Danmark.

Det skal bemærkes, at personer, der har medtaget/eksporteret arbejdsmarkedsydelse til et andet EU/EØS-land i op til tre måneder, er underlagt de kontrolforanstaltninger, som gælder i det pågældende land, hvor ydelsen er eksporteret til.

Borgere fra EU/EØS-lande, der modtager arbejdsmarkedsydelse, indgår i opgørelsen af arbejdsløshedsdagpenge i afsnit 2.1.7.

2.1.5. Kontantydelse

Kontantydelsen gives til personer, som fra 5. januar 2015 har opbrugt deres ret til arbejdsløshedsdagpenge og midlertidig arbejdsmarkedsydelse.

En person har ret til at modtage kontantydelse, midlertidig arbejdsmarkedsydelse, særlig uddannelsesyndelse og arbejdsløshedsdagpenge i en samlet periode, der udgør:

1. 3 år for personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret, jf. § 55, stk. 1, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., i perioden fra den 5. januar 2015 til og med den 5. juli 2015.
2. 3 år for personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret, jf. § 55, stk. 1, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., i perioden fra den 6. juli 2015 til og med den 3. januar 2016.
3. 2 3/4 år for personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret, jf. § 55, stk. 1, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., i perioden fra den 4. januar 2016 til og med den 3. juli 2016.
4. 2 1/2 år for personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret, jf. § 55, stk. 1, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., i perioden fra den 4. juli 2016 til og med den 1. januar 2017.
5. 2 1/4 år for personer, der opbruger den 2-årige dagpengeret, jf. § 55, stk. 1, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., i perioden fra den 2. januar 2017 til og med den 2. juli 2017.

Kontantydelsen svarer til den ydelse, som udbetales til uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere.

2.1.6. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Det er en betingelse, at pågældende har bopæl og ophold i Danmark.

Eksport af kontantydelse

Kontantydelse sidestilles med arbejdsløshedsdagpenge i forhold til reglerne i EF-forordning nr. 883/04. På baggrund heraf får modtagere af ydelsen samme ret som dagpengemodtagere til at tage ydelsen med i op til 3 måneder til et andet EU/EØS-land for at søge arbejde.

Rådighed og pligter for modtagere af kontantydelse

Ledige, der overgår til kontantydelse, skal stille sig til rådighed for fuldtidsarbejde, herunder kunne overtage job med dags varsel, og have bopæl i Danmark.

Det skal bemærkes, at personer, der har medtaget/eksporteret kontantydelse til et andet EU/EØS-land i op til tre måneder, er underlagt de kontrolforanstaltninger, som gælder i det pågældende land, hvor ydelsen er eksporteret til.

2.1.7. Brug af arbejdsløshedsdagpenge (inkl. uddannelsesydelse, arbejdsmarkedsydelse og kontantydelse)

Antallet af borgere fra EU/EØS og EU11, der modtager dagpenge, er steget i de senere år, og de udgør en stigende andel af alle dagpengemodtagere, jf. tabel 2.

Tabel 2. Dagpenge (inkl. særlig uddannelsesydelse, arbejdsmarkedsydelse og kontantydelse for alle grupper)

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	53.277	99.118	130.724	127.966	128.601	118.499	105.662	96.611
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	1.433	2.690	3.843	4.248	4.975	5.749	6.150	6.620
- som andel af alle modtagere	2,7%	2,7%	2,9%	3,3%	3,9%	4,9%	5,8%	6,9%
Heraf EU11	241	484	909	1.337	2.065	2.922	3.431	3.947
- som andel af alle modtagere	0,5%	0,5%	0,7%	1,0%	1,6%	2,5%	3,2%	4,1%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	1.192	2.206	2.934	2.911	2.910	2.827	2.720	2.674
- som andel af alle modtagere	2,2%	2,2%	2,2%	2,3%	2,3%	2,4%	2,6%	2,8%

Anm.: Både passiv ledighed og aktivering indgår. Inkl. særlig uddannelsesydelse i 2013 og 2014, inkl. arbejdsmarkedsydelse fra og med 2014 og inkl. kontantydelse fra og med 1. oktober 2015.

Kilde: RAM, kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

Stigningstakten skal blandt andet ses i lyset af, at der var relativt få personer fra EU/EØS-lande, der modtog dagpenge i 2008. Udviklingen afspejler også, at der er kommet flere borgere fra EU og herunder særligt EU11-lande for at arbejde i Danmark.

Det bemærkes dog, at antallet af ydelsesmodtagere fra Øvrige EU/EØS-lande er faldet i årene 2013-2015.

I tabel 3 fremgår udgifter til dagpenge i perioden 2008-2015.

Tabel 3. Udgifter til dagpenge inkl. særlig uddannelsesyndelse, arbejdsmarkedsyndelse og kontantydelse (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	8.339	16.894	23.352	22.445	23.447	21.803	19.656	17.959
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	226	454	691	752	906	1.050	1.134	1.210
Heraf EU11	36	79	164	236	371	528	628	718
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	190	374	527	516	535	523	507	492

Kilde: RAM, kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

Brug af dagpenge i forhold til arbejdsstyrke

Stigningen i antallet af dagpengemodtagere fra EU/EØS skal ses i lyset af, at flere EU-borgere bidrager til den danske arbejdsstyrke, og bør derfor ses i forhold til denne.

Arbejdsstyrken for EU11- og øvrige EU/EØS-borgere er opgjort på baggrund af Danmarks Statistiks opgørelse af den registerbaserede arbejdsstyrke (RAS). Der er usikkerhed i forhold til de beregnede ledighedsprocenter for EU/EØS-borgere fra 2015. Det skyldes, at senest kendte tal for arbejdsstyrken af EU/EØS-borgere er opgjort ultimo 2014. Der er derfor foretaget skøn for arbejdsstyrken på baggrund af den kendte befolkningsudvikling. Især udviklingen for EU11-borgere er følsom over for de anvendte antagelser i fremskrivningen.

Antallet af dagpengemodtagere mv. fra EU11 er i forhold til arbejdsstyrken steget fra at udgøre 1,1 pct. i 2008 til at udgøre 7,3 pct. i 2015, *jf. tabel 4*. Andelen af arbejdsstyrken på arbejdsløshedsdagpenge for alle EU/EØS-borgere var i 2015 på 5,7 pct., mens andelen for alle i Danmark var 3,6 pct.

Tabel 4. Antal fulltidsoptjorte dagpengemodtagere (inkl. særlig uddannelsesyndelse, arbejdsmarkedsyndelse og kontantydelse) som andel af arbejdsstyrke

Pct.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ydelsesmodtagere i alt	1,9%	3,6%	4,8%	4,7%	4,8%	4,4%	3,9%	3,6%
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	1,9%	3,5%	4,9%	5,1%	5,5%	5,9%	5,8%	5,7%
Heraf EU11	1,1%	2,1%	3,5%	4,4%	5,8%	7,1%	7,2%	7,3%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	2,3%	4,2%	5,6%	5,5%	5,4%	5,1%	4,7%	4,3%

Anm: Arbejdsstyrken er opgjort efter principperne i Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrke (RAS), som dækker beskæftigede plus de ledige, der betragtes som arbejdsmarkedsparate, og som anvendes til de officielle ledighedstal. For alle ydelsesmodtagere er RAS-arbejdsstyrken opgjort ultimo året anvendt for det pågældende år og fastholdt på 2014-niveau i 2015. For EU/EØS borgere (herunder også EU11) er arbejdsstyrken kraftigt stigende i de seneste år, og der er derfor for disse grupper anvendt en "medioficeret" arbejdsstyrke, som er et gennemsnit af ultimo-opgørelserne for to på hinanden følgende år (2008-tallet er dog ikke medioficeret, da der ikke foreligger et 2007-tal i RAS2014 til brug for medioficeringen). Desuden er der foretaget skøn for EU11- og EU/EØS-arbejdsstyrken ultimo 2015.

Kilde: RAM, kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, CPR-registeret og særtræk fra DS (RAS2014).

For at få indtryk af udviklingen i 2016 er antallet af dagpengemodtagere mv. (omregnet til fuldtidspersoner) opgjort for de to første kvartaler af 2016, *jf. tabel 5*. I tabellen indgår også dagpengemodtagernes andel af arbejdsstyrken (ledighedsprocenten) for henholdsvis de to første kvartaler af 2016 og for 2015. Da opgørelsen er i fuldtidspersoner, er det muligt at sammenholde tallene for et halvt år af 2016 med helårstallet for 2015, men der kan være sæsonudsving i modtagelsen af dagpenge mv., og dette er der ikke taget højde for i opgørelsen af de to første kvartaler af 2016.

Opgørelsen af ledighedsprocenterne for EU/EØS-borgerne er som nævnt generelt behæftet med usikkerhed fra 2015, da de seneste arbejdsstyrke-tal er fra november 2014. Arbejdsstyrketallene for 2015 og for 1. halvår 2016 er derfor fremskrevet på baggrund af udviklingen i befolkningen. Der kan endvidere ske mindre efterreguleringer af antallet af dagpengemodtagere mv. i 2. kvartal 2016.

Ledighedsprocenterne for 1. halvår 2016 sammenlignet med ledighedsprocenterne for 2015 indikerer, at andelen af statsborgere fra øvrige EU/EØS, der modtager dagpenge mv., fortsat har en faldende tendens, mens ledighedsprocenten for EU11-borgere er omtrent uændret. Der er dog som nævnt usikkerhed forbundet med opgørelsen, herunder i forbindelse med sæson i modtagelsen af dagpenge.

Tabel 5. Antal dagpengemodtagere (inkl. særlig uddannelsesydelse, arbejdsmarkedsydelse og kontantydelse) i 1. og 2. kvartal 2016 (omregnet til fuldtidspersoner)

	1. kv. 2016	2. kv. 2016	Ydelses-	Ydelses-
			modtagere (gns. for de to kvartaler i 2016) som andel af arbejdsstyrken	modtagere i 2015 som andel af arbejdsstyrken
Alle modtagere	97.273	81.306	3,3%	3,6%
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	7.140	6.563	5,5%	5,7%
Heraf EU11	4.399	4.162	7,2%	7,3%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	2.742	2.402	4,0%	4,3%

Anm.: Der er tale om skønnede tal fsva. ledighedsprocenterne, dels er EU/EØS-arbejdsstyrken fremskrevet på baggrund af udviklingen i befolkningen, og dels kan der evt. ske mindre efterreguleringer af antallet af ydelsesmodtagere i 2. kv. 2016.

Kilde: RAM, kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, CPR-registeret og særtræk fra DS (RAS2014).

Eksport af arbejdsløshedsdagpenge

Det er, som beskrevet i afsnit 2.1.1., muligt at medtage arbejdsløshedsdagpenge i forbindelse med jobsøgning i et andet EU/EØS-land i op til 3 måneder.

Det samlede niveau for eksport af dagpenge fra Danmark til et andet EU/EØS-land er steget med ca. 60 pct. fra 2010 til 2015, *jf. tabel 6*. Der er tale om en stigning fra et relativt lavt niveau med 1.043 eksporter i 2010 til godt 1.600 eksporter i 2015. Ca. 50 personer i 2015 kan relateres til eksport af dagpenge til Færøerne, der ikke tidligere har været registreret og indgået i statistikkerne.

Andelen af østeuropæiske arbejdstagere ud af de personer, der eksporterer dagpengene, er steget markant. Det skal dog ses i sammenhæng med, at antallet af beskæftigede fra Østeuropa ligeledes er steget.

Det er fortsat en meget lille del af dagpengemodtagerne, der vælger at søge arbejde i udlandet og eksporterer dagpengeretten.

Tabel 6. Antallet af dagpengemodtagere, der har medtaget dagpenge fra Danmark til et andet EU/EØS-land, fordelt på statsborgerskab

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Danskere	802	810	933	718	670	690
Andel danskere*	76,9	73,1	68,4	55,2	44,2	42,6
EU11*	49	107	203	354	549	685
Andel EU11	4,7	9,7	14,9	27,2	36,2	42,3
Øvrige EU/EØS/EFTA	192	190	229	222	296	243
Andel øvrige EU	18,4	17,1	16,8	17,1	19,5	15
Ukendt/øvrige	0	1	0	6	4	1
I alt	1.043	1.108	1.365	1.300	1.515	1.618
Antal fuldtidsbeskæftigede EU/EØS-borgere	57.333	61.145	65.473	69.546	76.186	83.933
Andel af EU/EØS-borgere med eksport	0,4	0,5	0,7	0,8	1,1	1,1
Heraf EU11-borgere	18.949	21.892	25.323	28.261	32.631	37.452
Andel af EU11-borgere med eksport	0,3	0,5	0,8	1,3	1,7	1,8

Anm: Ledige a-kassemedlemmer kan efter en vis periode søge arbejde i et andet EU/EØS-land på danske dagpenge. I 2015 indgår der 49 danskere, som har eksporteret dagpenge til Færøerne.
Kilde: EU/EØS-statistikken på baggrund af indberetninger fra a-kasserne.

Det er ligeledes opgjort, hvilke lande danske dagpenge er blevet eksporteret til, *jf. tabel 7*. Tabellen dækker således også over danske statsborgere, der modtager dagpenge i et andet EU/EØS-land. En sammenligning med tabel 6 viser, at der er en tæt sammenhæng mellem fordelingen af statsborgerskab, og hvortil dagpengene eksporteres. I 2015 eksporterede ca. 39 pct. af personerne således dagpenge til EU11-landene sammenlignet med, at EU11-statsborgere udgjorde 42 pct. af det samlede antal personer, der eksporterede dagpenge.

Tabel 7. Antallet af EU/EØS-borgere, der opholder sig i et andet EU/EØS-land med danske dagpenge, fordelt på opholdsland

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal EU11	74	122	226	354	522	635
Andel EU11 lande	7,1	11	16,6	27,2	34,5	39,2
Antal øvrige EU/EØS/EFTA	969	986	1.139	946	993	983
Andel øvrige EU/EØS/EFTA	92,9	89	83,4	72,8	65,5	60,8

Anm: Som til tabel 5. Danske statsborgere, som modtager dagpenge i et andet EU/EØS-land, indgår også. Den lille uoverensstemmelse i antallet af personer imellem tabel 5 og 6 registrering som "ukendt" eller registrering som ikke-EU/EØS-statsborger (der kan evt. være tale om personer med dobbelt statsborgerskab).
Kilde: EU/EØS-statistikken på baggrund af indberetninger fra a-kasserne.

Medlemskab af a-kasse

Der er krav om at være medlem af en a-kasse i forhold til at kunne modtage arbejdsløshedsdagpenge. Antallet af medlemmer fra EU/EØS og særligt EU11 er steget hvert år siden 2010, *jf. tabel 8*.

Table 8. A-kasse-tilknytningen for EU/EØS borgere i årene 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A-kassemedlemmer i alt	2.055.036	2.043.160	2.030.949	2.014.112	2.017.657	2.037.174
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	55.037	59.572	65.771	70.722	79.944	88.009
Heraf EU11	13.264	17.071	21.708	25.978	32.291	38.033
Heraf Øvrige EU/EØS	41.773	42.501	44.063	44.744	47.653	49.976

Anm.: Opgørelsen på landegrupper omfatter dagpengeforsikrede, herunder kontingentfritagede medlemmer, men er eksklusiv efterlønsmodtagere - a-kassemedlemskabet er opgjort ultimo året. "A-kassemedlemmer i alt" omfatter de kontingentbetalende medlemmer eksklusiv efterlønsmodtagere pr. 1. december i året.

Kilde: CPR-registeret, Hamr-registeret og STAR (a-kassernes afregnede medlemsbidrag).

2.2. Kontanthjælp, herunder uddannelseshjælp

Formålet med kontanthjælp er at skabe et økonomisk sikkerhedsnet, der sikrer forsørgelse til den, der ikke kan forsørge sig selv. Ret til kontanthjælp kommer af et objektivt kriterium, der alene bygger på, om vedkommende har mistet sit forsørgelsesgrundlag eller ej. Der skal med andre ord være indtrådt en social begivenhed, der bevirker, at den pågældende ikke længere kan forsørge sig selv.

Retten til uddannelseshjælp eller kontanthjælp er tillige betinget af, at ansøgeren lovligt har opholdt sig her i riget i sammenlagt 7 år inden for de seneste 8 år, dette gælder dog ikke for EU/EØS-borgere, i det omfang disse efter EU-retten er berettigede til hjælpen.

2.2.1. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Modtageren skal desuden som altovervejende hovedregel opholde sig lovligt i Danmark. Kontanthjælpen er i forhold til EU-retten kategoriseret som en social fordel og forsørgelsesydelse, der ikke er eksportabel. Der skal i forhold til vandrende arbejdstageres ret til kontanthjælp være godtgjort status som "arbejdstager", jf. definition i afsnit 1.1.

Kontanthjælpsmodtagere skal udnytte deres arbejdsmuligheder (stå til rådighed for arbejdsmarkedet) for at have ret til kontanthjælp. Dette gælder også EU/EØS-statsborgere.

Hvis der er tvivl om rådighed for arbejdsmarkedet, kan kontanthjælpsmodtagerens rådighed afprøves fx ved indkaldelse til møder, aktivering, eller der kan pålægges at søge job.

En EU/EØS-borger, der har status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, vil have ret til uddannelses- eller kontanthjælp ved ledighed, hvis de øvrige betingelser er opfyldt. Det ovenfor nævnte 7 års krav omfatter derfor ikke arbejdstagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Hvor kommunen er i tvivl om EU-borgerens opholdsstatus, eller hvor der er tale om personer, der alene har arbejdet i en kort periode i Danmark – det vil typisk betyde under 10 uger – bør kommunen kontakte Statsforvaltningen med henblik på at klarlægge, om EU-borgeren har opnået arbejdstagerstatus, og hvorvidt denne status er opretholdt. Dette gælder også, hvis det vurderes, at beskæftigelsen udgør få timer (marginalt supplement), eller der er tale om en lille momsindbetaling. Det er Statsforvaltningen, der har kompetence til at vurdere EU-borgeres opholdsretlige grundlag. Det er således også Statsforvaltningen, der er den kompetente myndighed til at træffe afgørelse om eventuelt ophør af status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende.

Hvis en EU-borger som følge af EU-retten er berettiget til kontanthjælp, vil EU-borgerens familiemedlemmer, der har bopæl i Danmark, uanset nationalitet, ligeledes have krav på ligebehandling, jf. artikel 24 i opholdsdirektivet.

Hvor længe en EU-statsborger, der mister sit arbejde, kan opretholde status som arbejdstager, beror på en konkret vurdering af, om den pågældende opfylder de EU-retlige betingelser herfor. Efter EU-opholdsbekendtgørelsens § 3, stk. 2 kan en EU/EØS-statsborger bevare sin status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i tilfælde af midlertidig sygdom, overgang til erhvervsuddannelse og i tilfælde af uforskyldt arbejdsløshed. I tilfælde af uforskyldt arbejdsløshed efter beskæftigelse af under 12 måneders varighed bevares status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i 6 måneder, såfremt den pågældende er tilmeldt jobcentret som arbejdssøgende.

En EU/EØS-borger, der er uforskyldt arbejdsløs efter at have haft lønnet beskæftigelse eller været selvstændig erhvervsdrivende i mere end 1 år, og har tilmeldt sig jobcentret som arbejdssøgende, bevarer sin status som arbejdstager. Det er et krav, at EU/EØS-borgeren ikke kan bebrejdes, at han eller hun ikke længere er erhvervsaktiv, og at det er behørigt konstateret, at beskæftigelsen har varet i mere end 1 år.

En EU-statsborger, der har haft lovligt ophold her i landet uafbrudt i 5 år, har ret til tidsubegrænset ophold her i landet. Det vil derfor ikke længere være relevant at undersøge, om vedkommende har bevaret sin status som arbejdstager.

2.2.2. Brug af kontanthjælp

Samlet set er antallet af EU/EØS-borgere på kontanthjælp steget i perioden fra 2008 til 2014, jf. tabel 9. Fra 2014 til 2015 har der været tale om et mindre fald, der kan tilskrives borgere fra øvrige EU/EØS. EU11-borgernes brug af ydelsen er set over hele perioden 2008-2015 steget.

Tabel 9. Kontanthjælp inkl. uddannelseshjælp og integrationsydelse

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	93.350	109.040	120.296	127.334	137.359	147.221	148.786	151.462
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2.246	3.298	3.964	4.105	4.486	4.940	5.032	4.997
- som andel af alle modtagere	2,4%	3,0%	3,3%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,3%
Heraf EU11	507	891	1.331	1.411	1.626	1.889	1.931	1.960
- som andel af alle modtagere	0,5%	0,8%	1,1%	1,1%	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	1.739	2.407	2.632	2.694	2.861	3.050	3.101	3.038
- som andel af alle modtagere	1,9%	2,2%	2,2%	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	2,0%

Anm: Både passiv ledighed og aktivering indgår. Inkl. uddannelseshjælp fra og med 2014 og inkl. integrationsydelse fra og med 1. september 2015.

Kilde: Jobindsats.dk på baggrund af kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, samt CPR-registeret.

I tabel 10 fremgår udgifter forbundet med kontanthjælp i perioden 2008-2015.

Tabel 10. Udgifter til kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse mv. (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	12.833	14.714	16.012	16.750	18.437	19.723	19.202	19.689
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	308	440	520	530	605	665	649	659
Heraf EU11	70	120	176	182	215	248	241	252
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	238	321	344	347	390	418	408	406

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, AMFORA samt CPR-registeret.

Brug af kontanthjælp i forhold til befolkningen (16-66 år)

Antallet af EU/EØS-borgere og herunder EU11-borgere med kontanthjælp mv. er som nævnt steget i perioden fra 2008 til 2014/2015, ligesom antallet af kontanthjælpsmodtagere under ét er steget.

Set i forhold til hele befolkningen i aldersgruppen 16-66 år er andelen af borgere fra EU/EØS og EU11 på kontanthjælp i 2015 dog fortsat lavere end den generelle andel for alle kontanthjælpsmodtagere i Danmark, ligesom andelen siden 2013 har været faldende for både øvrige EU/EØS-borgere og EU11-borgere modsat en svag stigning for alle ydelsesmodtagere fra 2014-2015, *jf. tabel 11*.

Tabel 11. Antal fulltidsoptjorte kontanthjælpsmodtagere mv. som andel af befolkningen 16-66 år

Pct.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ydelsesmodtagere i alt	2,6%	3,0%	3,3%	3,4%	3,7%	4,0%	4,0%	4,1%
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2,2%	3,0%	3,4%	3,3%	3,3%	3,4%	3,2%	2,9%
Heraf EU11	1,9%	2,7%	3,6%	3,3%	3,2%	3,3%	2,9%	2,6%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	2,3%	3,1%	3,3%	3,3%	3,4%	3,5%	3,4%	3,1%

Anm: Befolkningen omfatter samtlige personer i aldersgruppen 16-66 år, der har dansk adresse. Befolkningen primo 2016 er sat til 2015, primo 2015 er sat lig 2014 og så fremdeles. Befolkningen er herefter medioficeret for EU11 og EU/EØS, *jf. anmærkning til tabel 4*.

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

For at få indtryk af udviklingen i 2016 er antallet af antallet af kontanthjælpsmodtagere mv. (omregnet til fuldtidspersoner) opgjort for det rullende år 3. kvartal 2015-2. kvartal 2016 sammenlignet med det rullende år 3. kvartal 2014-2. kvartal 2015, *jf. tabel 12*. Opgørelsen tager højde for sæsonudsving ved at opgøre niveauet for de samme kvartaler. Tallene viser et nogenlunde uændret niveau for EU/EØS-borgere på ydelsen i de to rullende år, og det tyder derfor ikke på, at det generelle billede fra de seneste år ændres i 2016, dvs. at EU/EØS borgere, herunder EU11-borgere er forholdsmæssigt sjældnere på kontanthjælp mv. end befolkningen som helhed.

Tabel 12. Kontanthjælp inkl. uddannelseshjælp og integrationsydelse opgjort for de rullende år 3. kv. 2014-2. kv. 2015 og 3. kv. 2015-2. kv. 2016

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	3. kvartal 2014 - 2. kvartal 2015	3. kvartal 2015 - 2. kvartal 2016
Alle modtagere	149.034	154.613
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	4.997	5.032
Heraf EU11	1.938	1.957
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	3.059	3.075

Anm. Der er tale om foreløbige tal, da der kan ske mindre efterreguleringer af tallene for det seneste rullende år.

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, samt CPR-registeret.

2.3. Sygedagpenge

Det overordnede formål med sygedagpengeloven er at yde økonomisk kompensati-
on ved fravær fra beskæftigelse på grund af sygdom samt at medvirke til, at den
sygemeldte genvinder sin arbejdsevne og vender tilbage til arbejdsmarkedet så
hurtigt som muligt.

2.3.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

I kraft af sammenlægningsprincippet i EF-forordning nr. 883/04 vil kravet om en
tilknytning til arbejdsmarkedet kunne opfyldes af EU/EØS-statsborgere, der kom-
mer direkte fra beskæftigelse i et andet EU/EØS-land, hvis de er påbegyndt arbejde
i Danmark, og dermed er blevet omfattet af dansk lovgivning om sygedagpenge før
sygdommen.

Tilsvarende vil en periode, hvor den sygemeldte EU/EØS-borger eventuelt har
modtaget sygedagpenge i udlandet, også tælle med ved opgørelsen af varighedsbe-
grænsningen i forhold til sygedagpenge.

Eksportabilitet af sygedagpenge

EU/EØS-borgere, der har opnået ret til sygedagpenge i Danmark, kan i medfør af
reglerne i EF-forordning nr. 883/04 medtage sygedagpenge fra Danmark under
ophold i et andet EU/EØS-land.

Der er i sygedagpengeloven fastsat regler om opfølgning på sager om sygedagpen-
ge til personer, der bor i udlandet. Opfølgningen sker som *hovedregel* i det
EU/EØS-land, hvor den sygemeldte opholder sig, og der kan ikke generelt stilles
krav om, at den sygemeldte kommer til Danmark i forbindelse med opfølgning,
eller at den sygemeldte bliver her i landet i hele sygeperioden.

Efter sygedagpengeloven kan kommunen dog efter en konkret vurdering af oplys-
ningerne om sygeforløbet indkalde en sygemeldt, der opholder sig eller har bopæl i
udlandet, til drøftelse af forløbet og mulige hensigtsmæssige initiativer, der kan
medvirke til en hurtigere raskmelding og fortsat beskæftigelse. Det forudsættes, at
deres sygdom ikke forværres. Kommunen skal afholde udgifterne ved at indkalde
sygemeldte til samtale her i landet. Det vil være i strid med EU-rettens krav om
mulighed for eksportabilitet, hvis kommunen stiller krav om, at sygedagpengemod-
tageren selv skal afholde denne udgift.

Det er desuden fastsat, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering kan yde
kommunen rådgivning og vejledning i forbindelse med gennemførelsen af opfølg-
ningen overfor en sygemeldt, der modtager sygedagpenge under ophold eller ved
bopæl i et andet EU/EØS-land.

Krav til sygemeldte, der modtager sygedagpenge

Det forudsættes generelt, at den sygemeldte medvirker i opfølgningen, ikke mod lægens opfordring afviser nødvendig lægebehandling⁴ eller genoptræning eller ved sin adfærd forhaler helbredelsen. I modsat fald bortfalder ydelsen.

2.3.2 Brug af sygedagpenge

Antallet af EU/EØS-borgere på sygedagpenge har samlet set været relativt stabilt over hele perioden 2008-2015, men har været stigende for EU11-borgere og faldende for borgere fra øvrige EU/EØS, jf. tabel 13.

EU/EØS-borgere udgør en stigende andel af alle sygedagpengemodtagere, da antallet af sygedagpengemodtagere set under ét er faldet. Faldet i det samlede antal sygedagpengemodtagere skal dog bl.a. ses på baggrund af indførelsen af ressourceforløbsydelse under jobafklaring pr. 1. juli 2014. Det bemærkes endvidere, at tallene for sygedagpengemodtagere fra 2015 ikke omfatter sygemeldte dagpengemodtagere, som modtager dagpenge de første 14 dage af sygefraværet. Det skønnes, at der er 1.500-2.000 fuldtidspersoner, som modtager dagpenge under sygdom hver måned.

Tabel 13. Sygedagpenge

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	90.642	88.243	88.350	85.099	80.296	74.707	73.632	69.515
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2.199	2.299	2.326	2.292	2.224	2.177	2.299	2.220
- som andel af alle modtagere	2,4%	2,6%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	3,1%	3,2%
Heraf EU11	373	443	489	585	656	699	803	814
- som andel af alle modtagere	0,4%	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%	0,9%	1,1%	1,2%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	1.826	1.856	1.837	1.706	1.568	1.478	1.496	1.407
- som andel af alle modtagere	2,0%	2,1%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Anm.: På grund af overgang til ny datakilde er der mindre afvigelser i tallene i forhold til den tidligere opgørelse i notatet fra 6. februar 2015. Det bemærkes endvidere, at data fra 2015 ikke omfatter sygemeldte dagpengemodtagere, som modtager dagpenge de første 14 dage af sygefraværet. Det skønnes, at der er 1.500 – 2.000 fuldtidspersoner, som modtager dagpenge under sygdom hver måned.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

I tabel 14 fremgår udgifter til sygedagpenge i 2008-2015.

Tabel 14. Udgifter til sygedagpenge (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	16.609	15.958	14.946	13.468	12.958	11.989
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	441	431	416	393	405	383
Heraf EU11	94	112	124	128	144	143
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	347	320	292	265	261	241

Anm.: På grund af overgang til ny datakilde foreligger ikke tal før 2010. Det bemærkes endvidere, at data fra 2015 ikke omfatter sygemeldte dagpengemodtagere, som modtager dagpenge de første 14 dage af sygefraværet. Det skønnes, at der er 1.500 – 2.000 fuldtidspersoner, som modtager dagpenge under sygdom hver måned.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

⁴ I en forsøgsperiode på 3 år fra 1. juli 2016 til 30. juni 2019 har en sygemeldt ret til at afslå den foreslåede lægebehandling uden at det får den konsekvens, at udbetaling af sygedagpenge ophører.

Brug af sygedagpenge i forhold til befolkningen (16-66 år)

Det overordnede billede er, at EU/EØS-borgere er forholdsmæssigt sjældnere på sygedagpenge end andre på det danske arbejdsmarked.

Det gælder også EU11-borgere, der fortsat i 2015 er på sygedagpenge i mindre grad end både øvrige EU/EØS-borgere og alle sygedagpengemodtagere under ét, *jf. tabel 15.*

Tabel 15. Antal fuldtidsopgjorte sygedagpengemodtagere som andel af befolkningen 16-66 år (pct.)

Pct.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ydelsesmodtagere i alt	2,5%	2,4%	2,4%	2,3%	2,2%	2,0%	2,0%	1,9%
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2,2%	2,1%	2,0%	1,8%	1,6%	1,5%	1,5%	1,3%
Heraf EU11	1,4%	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%	1,1%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	2,4%	2,4%	2,3%	2,1%	1,8%	1,7%	1,6%	1,4%

Anm: Befolkningen omfatter samtlige personer i aldersgruppen 16-66 år, der har dansk adresse. Befolkningen primo 2016 er sat til 2015, primo 2015 er sat lig 2014 og så fremdeles. Befolkningen er herefter medioficeret for EU11 og EU/EØS, *jf. anmærkning til tabel 4.* Det bemærkes endvidere, at data fra 2015 ikke omfatter sygemeldte dagpengemodtagere, som modtager dagpenge de første 14 dage af sygefraværet. Det skønnes, at der er 1.500 – 2.000 fuldtidspersoner, som modtager dagpenge under sygdom hver måned.

Kilde: CPR-registeret.

For at få indtryk af udviklingen i 2016 er antallet af sygedagpengemodtagere opgjort for det rullende år 3. kvartal 2015-2. kvartal 2016 sammenlignet med det rullende år 3. kvartal 2014-2. kvartal 2015, *jf. tabel 16.* Opgørelsen tager højde for sæsonudsving ved at opgøre niveauet for de samme kvartaler. Tallene viser et nogenlunde uændret niveau for EU/EØS-borgere på ydelsen i de to rullende år, og det tyder derfor ikke på, at det generelle billede fra de senere år ændres i 2016, dvs. at EU/EØS-borgere, og herunder EU11-borgere, forholdsmæssigt sjældnere modtager sygedagpenge end befolkningen som helhed.

Tabel 16. Antal sygedagpengemodtagere opgjort for de rullende år 3. kv. 2014-2. kv. 2015 og 3. kv. 2015-2. kv. 2016

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	3. kvartal 2014 - 2. kvartal 2015	3. kvartal 2015 - 2. kvartal 2016
Alle modtagere	71.552	68.466
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2.267	2.222
Heraf EU11	810	828
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	1.457	1.394

Anm. Der er tale om foreløbige tal, da der kan ske mindre efterreguleringer af tallene for det seneste rullende år.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

Ekspor af sygedagpenge

Det er, som beskrevet i afsnit 2.3.1., muligt at modtage sygedagpenge til et andet EU/EØS-land.

Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget sygedagpenge uden at de ifølge CPR-registeret har en samtidig registreret bopæl i Danmark er samlet set faldet i perioden 2008-2015, *jf. tabel 17.* Det samlede fald skyldes et fald blandt borgere fra øvrige EU/EØS.

Tabel 17. Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget sygedagpenge og ikke har en samtidig registreret bopæl i Danmark (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU/EØS/EFTA i alt	442	429	411	387	316	280	287	270
Heraf EU11	38	37	33	33	24	20	39	42
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	403	391	378	354	292	260	248	228

Anm.: Statsborgerskab og bopæl er opgjort den sidste dag i hver måned.
Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

2.4. Ressourceforløbsydelse under jobafklaring

Formålet med reglerne om ressourceforløbsydelse er, at syge personer skal have økonomisk tryghed under hele sygeforløbet, og udbetaling af ydelsen skal følge perioden med uarbejdsdygtighed og ikke stoppe ved en bestemt dato. Derfor har sygemeldte personer, der ikke kan få forlænget sygedagpengene, og som fortsat er uarbejdsdygtige på grund af sygdom, ret til at overgå til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse og med en tværfaglig indsats rettet mod at bringe personen tilbage til arbejdsmarkedet og et liv, hvor personen kan forsørge sig selv og sin familie.

2.4.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Ressourceforløbsydelse under jobafklaring gives efter lov om aktiv socialpolitik og stiller krav efter lovens § 5 krav om ophold her i landet. Det betyder, at borgere bosat i et andet EU/EØS-land som udgangspunkt ikke har ret til ressourceforløbsydelse under et jobafklaringsforløb, da ydelsen ikke er eksportabel.

En person, som bor i et andet EU/EØS-land, kan dog under visse omstændigheder være berettiget til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse. Det gælder, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1. Den sygemeldte fortsat er i et ansættelsesforhold hos en arbejdsgiver i Danmark.
2. Aktiviteterne i jobafklaringsforløbet skal foregå i Danmark.
3. Den sygemeldte skal deltage aktivt i jobafklaringsforløbet i Danmark.

Dermed stilles der samme krav til en sygemeldt, der fortsat er i et ansættelsesforhold i Danmark, men som har bopæl uden for Danmark, som der stilles til andre sygemeldte med bopæl i Danmark.

Når den sygemeldte med bopæl i et andet land ikke længere er i et ansættelsesforhold hos en arbejdsgiver i Danmark, er personen ikke længere berettiget til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, og kommunen skal derfor stoppe med at udbetale ressourceforløbsydelse.

Krav til sygemeldte, der modtager ressourceforløbsydelse under jobafklaring

Det er en betingelse for at modtage ressourceforløbsydelse, at personen deltager aktivt i jobafklaringsforløbet, genoptager sit arbejde delvis, når det er muligt, tager imod rimelige tilbud om arbejde og møder til samtaler, som kommunen indkalder til som led i jobafklaringsforløbet.

Reglerne om ressourceforløbsydelse under jobafklaringsforløb trådte i kraft pr. 1. juli 2014.

2.4.2 Brug af ressourceforløbsydelse under jobafklaring

Tabel 18 og 19 viser henholdsvis antallet af EU/EØS-borgere på ressourceforløbsydelse under jobafklaring og udgifterne til ordningen i 2014 og 2015. Stigningen skal ses i lyset af, at reglerne om ressourceforløbsydelse under jobafklaringsforløb som nævnt trådte i kraft pr. 1. juli 2014.

Tabel 18. Ressourceforløbsydelse under jobafklaring
Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2014	2015
Alle modtagere	1.133	10.068
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	35	322
- som andel af alle modtagere	3,0%	3,2%
Heraf EU11	17	145
- som andel af alle modtagere	1,5%	1,4%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	18	177
- som andel af alle modtagere	1,6%	1,8%

Kilde: Jobindsats.dk på baggrund af kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, samt CPR-registeret.

Tabel 19. Udgifter til ressourceforløbsydelse under jobafklaring (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2014	2015
Alle omkostninger	163	1.468
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	5	47
Heraf EU11	2	21
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	3	26

Kilde: Jobindsats.dk på baggrund af kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer, samt CPR-registeret.

2.5. Barselsdagpenge

Det overordnede formål med barselsdagpengeloven er at sikre forældre ret til fravær i forbindelse med graviditet, fødsel, adoption og forældreorlov samt at sikre forældre med tilknytning til arbejdsmarkedet ret til barselsdagpenge under fravær i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption samt under forældreorlov.

2.5.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

I kraft af sammenlægningsprincippet i EF-forordning nr. 883/04 vil kravet om en tilknytning til arbejdsmarkedet kunne opfyldes af EU/EØS-statsborgere, der kommer direkte fra beskæftigelse i et andet EU/EØS-land, hvis de blot er påbegyndt arbejde i Danmark, og dermed er blevet omfattet af dansk lovgivning om barselsdagpenge før fødslen.

Eksportabilitet af barselsdagpenge

Alle, der ved barselorlovsperiodens start har opnået ret til barselsdagpenge, har ret til at tage disse med til udlandet. Retten fremgår af barselslovens § 3, stk. 5, og er ikke begrænset til EU/EØS-lande.

Hvis en person opholder sig i udlandet ved orlovsperiodens start, har den pågældende ret til barselsdagpenge fra Danmark, hvis denne efter EF-forordning nr. 883/04 er omfattet af den danske lovgivning om social sikring. Dette vil bl.a. være tilfældet, hvis den pågældende er beskæftiget i Danmark.

Tilsvarende vil en person, der opholder sig i Danmark ved orlovens start, ikke have ret til barseldagpenge fra Danmark, hvis den pågældende efter EF-forordning nr. 883/04 er omfattet af et andet lands lovgivning om social sikring, fx fordi den pågældende er beskæftiget i et andet EU/EØS-land.

Hvis en kvinde forud for en fødsel tager ophold i Danmark for at føde her, er retten til barseldagpenge fra Danmark betinget af, at hun ved orlovsperiodens start opfylder barsellovens beskæftigelseskrav, som for lønmodtagere indebærer 13 ugers forudgående beskæftigelse i Danmark eller, at den pågældende er berettiget til arbejdsløshedsdagpenge i Danmark. Ved opgørelse af 13-ugers perioden kan beskæftigelse i et andet EU/EØS-land tælles med, *jf. afsnittet ovenfor om øvrige kriterier*. Retten til barseldagpenge fra Danmark forudsætter imidlertid, at den pågældende umiddelbart forud for orlovens start har været beskæftiget i Danmark.

I bekendtgørelsen om barsel er der fastsat nærmere regler for ret til dagpenge ved forældreorlov, når kun den ene forælder er omfattet af dansk lovgivning. Perioden med dagpenge afhænger bl.a. af, hvem der har barnet boende, og hvad den anden forælder har ret til i det andet land.

Krav til forældre, der modtager barseldagpenge

Det forudsættes, at forælderen har barnet hos sig og ikke genoptager arbejdet i det omfang, der modtages fulde barseldagpenge.

2.5.2. Brug af barseldagpenge

Antallet af EU/EØS-borgere på barseldagpenge er samlet set steget over hele perioden 2008-2015, *jf. tabel 20*. Den relative andel i forhold til det samlede antal modtagere er også steget set over hele perioden. Det er særligt en stigning blandt EU11-borgere, der er forklaringen.

**Tabel 20. Barseldagpenge
Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	60.147	60.136	60.099	57.552	54.556	52.564	51.484	54.348
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2.067	2.340	2.594	2.613	2.694	2.864	2.939	3.284
- som andel af alle modtagere	3,4%	3,9%	4,3%	4,5%	4,9%	5,4%	5,7%	6,0%
Heraf EU11	460	639	770	860	982	1.135	1.243	1.529
- som andel af alle modtagere	0,8%	1,1%	1,3%	1,5%	1,8%	2,2%	2,4%	2,8%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	1.607	1.701	1.824	1.753	1.712	1.729	1.696	1.755
- som andel af alle modtagere	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%	3,1%	3,3%	3,3%	3,2%

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

I tabel 21 fremgår udgifter forbundet med barseldagpenge i 2008-2015.

Tabel 21. Udgifter til barseldagpenge (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	11.541	11.425	11.434	10.733	10.187	9.468	9.569	9.738
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	406	461	508	507	520	531	557	598
Heraf EU11	93	129	153	166	187	207	230	273
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	313	332	355	341	333	324	327	325

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

Brug af barselsdagpenge i forhold til befolkning

Det overordnede billede er, at andelen af EU/EØS-borgere på barselsdagpenge har været forholdsvis konstant fra 2008-2015, men at EU/EØS-borgere og herunder EU11-borgere er forholdsmæssigt oftere på barselsdagpenge end andre på det danske arbejdsmarked, *jf. tabel 22*. Dette hænger bl.a. sammen med, at alderssammensætningen blandt EU/EØS-borgere adskiller sig fra øvrige borgere, idet EU/EØS-befolkningen generelt er yngre.

Tabel 22. Antal fuldtidsopgjorte barselsdagpengemodtagere som andel af befolkning

Pct.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ydelsesmodtagere i alt	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,5%	1,4%	1,4%	1,5%
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2,0%	2,1%	2,2%	2,1%	2,0%	2,0%	1,9%	1,9%
Heraf EU11	1,8%	2,0%	2,1%	2,0%	1,9%	2,0%	1,9%	2,0%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	2,1%	2,2%	2,3%	2,1%	2,0%	2,0%	1,8%	1,8%

Anm.: Befolkningen omfatter samtlige personer i aldersgruppen 16-66 år, der har dansk adresse. Befolkningen primo 2016 er sat til 2015, primo 2015 er sat lig 2014 og så fremdeles. Befolkningen er herefter medioficeret for EU11 og EU/EØS, *jf. anmærkning til tabel 4*. Statsborgerskab og bopæl er opgjort præcist i forhold til registreringerne i CPR-registeret, dvs. at skift af statsborgerskab eller bopæl markerer et nyt forløb.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

Eksport af barselsdagpenge

Det er, som beskrevet i afsnit 2.5.1., muligt at modtage barselsdagpenge til et andet EU/EØS-land.

Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget barselsdagpenge uden, at de ifølge CPR-registeret har en samtidig registreret bopæl i Danmark, er steget fra 2008 til 2011, men faldt herefter i årene 2012 til 2015, *jf. tabel 23*.

Tabel 23. Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget barselsdagpenge og ikke har en samtidig registreret bopæl i Danmark (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU/EØS/EFTA i alt	367	439	488	502	458	454	421	405
Heraf EU11	12	16	22	25	30	26	33	36
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	355	423	466	477	429	428	388	370

Anm.: Statsborgerskab og bopæl er opgjort den sidste dag i hver måned.

Kilde: KMD's sygedagpengeregister og CPR-registeret.

2.6. Ledighedsydelse

Formålet med ledighedsydelse er at give hjælp til forsørgelse under ledighed efter visitation til et fleksjob eller ved ledighed mellem to fleksjob. Der kan udbetales ledighedsydelse med en sats på 89 pct. af arbejdsløshedsdagpengenes højeste beløb til en person, der er visiteret til fleksjob, afhængig af hvad personen har været berettiget til forud for visitationen til fleksjob. Hvis en person ikke opfylder kriterierne herfor, modtager den pågældende ledighedsydelse på henholdsvis kontant-hjælpssatsen for forsørgere eller ikke-forsørgere, der er fyldt 30 år.

2.6.1. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Hvis EU/EØS-borgeren opfylder betingelserne for at modtage ledighedsydelse, udbetales dette i lighed med, hvad der ellers gælder.

Ledighedsydelse er i princippet omfattet af samme regler i EF-forordning nr. 883/04, som gælder for arbejdsløshedsdagpenge, men ifølge bilag XI til forordningen kan ledighedsydelsen kun tages med til jobsøgning i et andet land (i op til 3

måneder), hvis det andet medlemsland har en lignende beskæftigelsesordning for den samme personkategori.

Der er ikke krav til længden af beskæftigelse eller ophold i Danmark, før man kan få ledighedsydelse, men det er et krav, at man er visiteret til fleksjob for at kunne modtage ydelsen.

2.6.2 Brug af ledighedsydelse

Antallet af EU/EØS-borgere på ledighedsydelse er steget over hele perioden 2008-2013, men ligger både i 2014 og 2015 under niveauet i 2013, jf. tabel 24. Andelen af EU/EØS-borgere på ledighedsydelse ift. det samlede antal modtagere er også steget en smule set over hele perioden.

**Tabel 24. Ledighedsydelse
Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	10.755	13.013	14.581	16.047	16.530	16.795	15.344	14.625
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	162	206	232	251	266	289	258	265
- som andel af alle modtagere	1,5%	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,7%	1,7%	1,8%
Heraf EU11	26	40	51	56	58	70	58	63
- som andel af alle modtagere	0,2%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	135	166	181	195	208	219	200	202
- som andel af alle modtagere	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%	1,4%

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

I tabel 25 fremgår udgifter forbundet med ledighedsydelsen fra 2008-2015.

Tabel 25. Udgifter til ledighedsydelse (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	2.076	2.511	2.818	3.120	3.207	3.150	2.823	2.674
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	31	40	45	49	52	54	47	48
Heraf EU11	5	8	10	11	11	13	10	11
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	26	32	35	38	41	41	37	37

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

2.7 Revalidering

Revalideringsydelse som indkomsterstøttende ydelse gives i forbindelse med deltagelse i revalidering. Formålet er, at personer med begrænsninger i arbejdsevnen, hvis problemer ikke kan løses gennem deltagelse i andre erhvervsrettede aktiviteter, kan hjælpes til at blive fastholdt på eller komme ind på arbejdsmarkedet, således at pågældendes mulighed for at forsørge sig selv og sin familie forbedres.

Udgangspunktet er således at kvalificere revaliderenden til – efter endt revalideringsforløb – at klare et job på normale vilkår eller, hvis det ikke er muligt, til et fleksjob.

2.7.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Det følger af § 3 i lov om aktiv socialpolitik, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter denne lov – herunder også til revalidering med revalideringsydelse – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det er en således en betingelse for at modtage hjælpen, at man opholder sig i landet, dvs. at man er bosiddende i landet.

Eksportabilitet af revalidering

Der er ikke mulighed for at gennemføre en revalidering i udlandet efter danske revalideringsregler, og ydelsen er således ikke eksportabel.

En person, som anses som lønmodtager i forhold til EF-forordning nr. 492/11 om arbejdskraftens frie bevægelighed, kan dog under visse omstændigheder være berettiget til revalidering, hvis pågældende opfylder de almindelige betingelser herfor, og revalideringen skal foregå i Danmark. Der henvises i øvrigt til Ankestyrelsens principafgørelse D-17-02.

Opholdskommunen vil dog kunne beslutte, at en revalidend, der bor i Danmark, vil kunne bevare revalideringsydelsen under kortere ophold i udlandet, såfremt opholdet er et led i revalideringen. Det er en betingelse, at personen er bosat her i landet på det tidspunkt, hvor uddannelsen iværksættes, og at kommunen kan følge uddannelsesforløbet under udlandsopholdet.

Krav til personer, der modtager revalidering

Der er ikke krav til længden af beskæftigelse eller ophold i Danmark, før man kan få revalideringsydelse. Der er til gengæld krav om visitation til ydelsen.

2.7.2. Brug af revalidering

Antallet af EU/EØS-borgere på revalidering er over hele perioden 2008-2015 faldet, jf. tabel 26. Andelen af EU/EØS-borgere på revalidering set i forhold til den samlede gruppe af ydelsesmodtagere har ligget nogenlunde konstant over hele perioden.

Det absolutte antal EU11-borgere på revalidering har været forholdsvis begrænset i perioden, og andelen af EU11-borgere har været nogenlunde konstant.

Tabel 26. Revalidering

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	14.327	13.568	12.728	11.233	9.701	8.679	7.901	6.850
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	234	228	220	198	178	157	139	114
- som andel af alle modtagere	1,6%	1,7%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,7%
Heraf EU11	41	44	35	28	24	28	28	20
- som andel af alle modtagere	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,4%	0,3%
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	193	184	185	170	154	129	110	94
- som andel af alle modtagere	1,3%	1,4%	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%	1,4%	1,4%

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

I tabel 27 fremgår udgifter forbundet med revalidering i 2008-2015.

Tabel 27. Udgifter til revalideringsydelse (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	2.873	2.739	2.580	2.261	1.920	1.702	1.556	1.339
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	48	47	45	40	36	32	28	23
Heraf EU11	8	9	7	6	5	6	6	4
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	40	38	38	35	31	26	22	19

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

2.8 Efterløn

Efterløn giver personer med en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet mulighed for via a-kassemedlemskab helt eller delvist at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet op til 5 år før folkepensionsalderen⁵.

2.8.1. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Man skal have bopæl i Danmark eller i et andet EU/EØS-land for at modtage efterløn.

Generelt er efterlønsordningen undtaget fra sammenlægning, jf. artikel 66 i EF-forordning nr. 883/04, men efter nationalt fastsatte regler kan arbejdsløshedsforsikringsperioder under ophold i et andet EU/EØS-land i særlige tilfælde medregnes i anciennitetskravet mod efterbetaling af efterlønsbidraget.

Efter overgang til efterløn kan man frit tage ophold i et andet EU/EØS-land og få udbetalt efterløn.

Det er muligt at få udbetalt efterløn, hvis man opholder sig uden for EU/EØS-landene i sammenlagt op til 3 måneder pr. kalenderår. Hvis opholdet i udlandet uden for EU/EØS-området overstiger 3 måneder, kan der ikke modtages efterløn for den periode, der overstiger de 3 måneder. Man kan dog bevare retten til efterløn ved ophold ud over 3 måneder, hvis opholdet strækker sig hen over et årsskifte.

Hvis en efterlønsmodtager tager fast ophold uden for EU/EØS-området, kan personen ikke modtage efterløn.

2.8.2. Brug af efterløn

Antallet af EU/EØS-borgere på efterløn er over hele perioden 2008-2015 faldet, mens andelen af EU/EØS-borgere på efterløn har ligget nogenlunde konstant over hele perioden, jf. tabel 28.

Tabel 28. Efterløn

Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	140.583	134.417	126.759	117.200	106.580	99.372	91.280	82.000
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	1.244	1.172	1.097	1.059	988	931	860	759
- som andel af alle modtagere	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
Heraf EU11	41	43	49	53	56	54	54	45
- som andel af alle modtagere	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	1.202	1.130	1.048	1.006	931	877	806	714
- som andel af alle modtagere	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%

Kilde: RAM og CPR-registeret.

I tabel 29 fremgår udgifter forbundet med efterløn i 2008-2015.

⁵ For personer, der er født efter 1955, nedsættes efterlønsperioden gradvist, og nedsættelsen er fuldt indfaset for personer, der er født den 1. juli 1959 eller senere. For de personer er der mulighed for efterløn 3 år før folkepensionsalderen.

Tabel 29. Udgifter til efterløn (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alle omkostninger	25.480	23.979	22.728	21.034	19.100	17.765	16.576	14.607
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	234	218	205	199	186	175	166	144
Heraf EU11	8	8	9	10	11	11	11	9
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	226	209	196	189	175	165	155	135

Kilde: RAM og CPR-registeret.

Ekspert af efterløn

Det er, som beskrevet i afsnit 2.8.1., muligt at modtage efterløn til et andet EU/EØS-land.

Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget efterløn uden at de ifølge CPR-registeret har en samtidig registreret bopæl i Danmark, er faldet over hele perioden 2008-2015, jf. tabel 30.

Tabel 30. Antallet af EU/EØS-borgere, der har modtaget efterløn og ikke har en samtidig registreret bopæl i Danmark (omregnet til fuldtidspersoner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU/EØS/EFTA i alt	51	45	36	29	25	24	22	17
Heraf EU11	0	1	1	1	1	1	0	0
Heraf Øvrige EU/EØS/EFTA	51	44	35	28	24	23	22	17

Anm. 1: Statsborgerskab og bopæl er opgjort den sidste dag i hver måned.

Kilde: RAM og CPR-registeret.

2.9. Fleksydelse

Formålet med fleksydelsesordningen er så vidt muligt at give personer, der er visiteret til fleksjob, samme muligheder for frivilligt at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet som personer på det ordinære arbejdsmarked.

Fleksydelsesordningen svarer derfor som overvejende hovedregel til efterlønsordningen.

2.9.1. Kriterier der lægger sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Alle, uanset nationalitet, kan få fleksydelse, hvis de opfylder de almindelige betingelser herfor.

Generelt er fleksydelsesordningen undtaget fra sammenlægning, jf. artikel 66 i EF-forordning nr. 883/04. Arbejdsløshedsforsikringsperioder under ophold i et andet EU/EØS-land (før visitationen til fleksjob) medregnes kun i anciennitetskravet, hvis den a-kasse, man var medlem af på tidspunktet for tilbagevenden til Danmark, har medregnet den udenlandske forsikringsperiode til anciennitetskravet i efterlønsordningen.

Efter overgang til fleksydelse kan man frit tage ophold i et andet EU/EØS-land og få udbetalt fleksydelse.

Det er muligt at få udbetalt fleksydelse, hvis man opholder sig uden for EU/EØS-landene i sammenlagt op 3 måneder pr. kalenderår. Hvis opholdet i udlandet uden for EU/EØS-området overstiger 3 måneder, kan der ikke modtages fleksydelse for

den periode, der overstiger de 3 måneder. Man kan dog bevare retten til fleksydelse ved ophold ud over 3 måneder, hvis opholdet strækker sig hen over et årsskifte.

Hvis man tager fast ophold uden for EU/EØS-området, kan man ikke modtage fleksydelse.

2.9.2. Brug af fleksydelse

Administrationen af fleksydelsesordningen overgik til Udbetaling Danmark pr. 1. maj 2015. Kilden til fleksydelsesdata er herefter ikke længere KMD-Aktiv, men KMD Social Pension. Der ligger ydelser i dette register, men valideringen af data er endnu ikke tilendebragt.

2.10. Ressourceforløbsydelse under ressourceforløb

Alle, der deltager i ressourceforløb, får en ydelse – ressourceforløbsydelse – på samme niveau som deres hidtidige ydelse. Fx vil kontanthjælpsmodtagere, der får et ressourceforløb, modtage en ressourceforløbsydelse på kontanthjælpsniveau.

Målgruppen for ressourceforløb vil typisk være personer, der kommer fra kontanthjælp eller sygedagpenge, og hvis arbejdsevne er så begrænset, at de er i risiko for at få tilkendt førtidspension, hvis der ikke gøres en ekstra, tværfaglig indsats for at understøtte vejen mod job eller uddannelse.

2.10.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Ressourceforløbsydelse er en kontanthjælpslignende ydelse, og dette afspejles også i, at ydelsen i videst muligt omfang følger samme regler som kontanthjælp. Dette understøttes af, at sanktionsreglerne følger kontanthjælp, at den ydelse, man hidtidigt har modtaget, ophører, når man bliver visiteret til ressourceforløb, samt at ressourceforløbsydelsen tildeles på baggrund af en individuel skønsmæssig vurdering, hvor der lægges vægt på den enkelte persons problemer og behov.

Ressourceforløbsydelsen må derfor i EU-retlig sammenhæng karakteriseres som en forsorgsydelse i lighed med kontanthjælp, og den er således ikke omfattet af EF-forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger og er derfor ikke eksportabel.

2.10.2. Brug af ressourceforløbsydelse

Ressourceforløbsydelsen blev indført 1. januar 2013 som en del af reformen af førtidspension og fleksjob.

Antallet af EU/EØS-borgere på ressourceforløbsydelse er steget i takt med ordningens indfasning fra januar 2013. Der var således i 2013 godt 11 fuldtidspersoner fra EU/EØS på ressourceforløbsydelse mod knap 216 i 2015, *jf. tabel 31*.

Tabel 31. Ressourceforløbsydelse**Antal statsborgere i året (omregnet til fuldtidspersoner)**

	2013	2014	2015
Alle modtagere	727	5.104	12.189
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	11	81	216
- som andel af alle modtagere	1,5%	1,6%	1,8%
Heraf EU11	4	28	73
- som andel af alle modtagere	0,5%	0,5%	0,6%
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	8	54	143
- som andel af alle modtagere	1,0%	1,1%	1,2%

Anm. Da enkelte kommuner kan have registreret udbetalingen af ressourceforløbsydelse på en konto, der ikke tilgår Arbejdsmarkedsstyrelsen, kan niveauet af modtagere af ressourceforløbsydelse for disse kommuner være undervurderet. På grund af afrunding summer tallene for landegrupperne ikke til totalen for EU/EØS/EFTA.

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

I tabel 32 fremgår udgifter forbundet med ressourceforløb i 2008-2015.

Tabel 32. Udgifter til ressourceforløb (mio. kr. 2016-priser)

Mio. kr.	2013	2014	2015
Alle omkostninger	118	787	1.842
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2	13	33
Heraf EU11	1	4	11
Heraf øvrige EU/EØS/EFTA	1	8	22

Anm.: Da enkelte kommuner kan have registreret udbetalingen af ressourceforløbsydelse på en konto, der ikke tilgår Arbejdsmarkedsstyrelsen kan niveauet for udgifter til ordningen for disse kommuner være undervurderet.

Kilde: Kommunale sagsbehandlings- og økonomisystemer og CPR-registeret.

2.11. Folkepension

Folkepension er en varig forsørgelsesydelse, der udbetales til personer, som har nået folkepensionsalderen. Folkepension sikrer personer over pensionsalderen et løbende forsørgelsesgrundlag.

2.11.1. Folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg

Folkepensionen består af et grundbeløb og et pensionstillæg. Der kan endvidere ydes supplerende pensionsydelse (ældrecheck). Folkepensionister har herudover mulighed for at søge om forskellige udgiftsbestemte tillæg (personligt tillæg, helbredstillæg, petroleumstillæg og varmetillæg) efter lov om social pension. Disse tillæg er ikke omfattet af lovens optjeningsregler.

2.11.2. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

En person skal være dansk statsborger og have fast bopæl i Danmark for at være berettiget til folkepension. Personen skal desuden have haft fast bopæl her i riget i 3 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen. Der gælder dog en række undtagelser herfor, *jf. nedenfor*.

Dansk indfødsret

Kravet om dansk statsborgerskab er bl.a. fraveget for personer omfattet af EF-forordning 883/04.

Bopæl i Danmark

Bopælskravet betyder, at pensionister som hovedregel skal have bopæl i Danmark både på det tidspunkt, hvor personen får tilkendt pension og ved udbetaling af pen-

sionen. Kravet om fast bopæl i Danmark er bl.a. fraveget for personer omfattet af EF-forordning 883/04.

Mindst 3 års bopæl

Kravet om mindst 3 års bopæl i Danmark er bl.a. fraveget for personer, der er omfattet af EF-forordning 883/04, som kan nøjes med 1 års beskæftigelse eller bopæl i Danmark, som følge af muligheden for at sammenlægge med optjeningsperioder fra andre lande (det gælder ikke visse personer, der aldrig har været erhvervsaktiv i et medlemsland, bortset fra studerende og familiemedlemmer). Det skal bemærkes, at reglen om et års ophold i Danmark for åbning af ret til pension fremgår direkte af forordningen og gælder alene for pensionsoptjening og ikke andre sikringsydelser.

Borgere i EU/EØS-lande med ophold i et andet EU/EØS-land får udbetalt den danske pension med samme beløb, som udbetales under bopæl i Danmark.

Optjeningsprincippet

Pensionens størrelse afhænger af bopælstiden, det vil sige, hvor mange år modtageren har haft fast bopæl her i riget eller har haft hyre på dansk skib i optjeningsperioden.

Fuld folkepension er betinget af 40 års bopæl her i riget i perioden fra det 15. år til folkepensionsalderen (65 år i dag). Ved en kortere bopælsperiode fastsættes folkepensionen efter forholdet mellem bopælsperioden og 40 år (brøkpension eller pro rata pension). Førtdispensionister, der overgår til folkepension, får beregnet folkepensionen efter samme brøk som deres hidtidige førtdispension har været fastsat efter.

For personer, der er omfattet af EF-forordning 883/04, ligestilles beskæftigelse i Danmark med bopæl i landet. Det betyder, at en person, der fx bor i Tyskland, men arbejder i Danmark, optjener ret til pension i Danmark.

Personer, der tilflytter Danmark, og som allerede er tillagt en social pension efter EF-forordning 883/04's regler fra et andet EU/EØS-land, optjener ikke yderligere social pension fra Danmark.

2.11.3. Brug af folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg

Ultimo 2014 modtog godt 1 mio. personer folkepension i Danmark. EU/EØS-borgere udgjorde knap 10.400 pensionister, hvoraf godt 500 var statsborgere fra EU11, jf. tabel 33. Dermed vurderes det, at der i forhold til 2010 har været en stigning på knap 2.300 EU/EØS-borgere samt godt 170 statsborgere fra EU11.

Tabel 33. Antal modtagere af folkepension (bosiddende i Danmark)

	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	914.748	947.817	977.622	1.005.504	1.029.189
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	8.007	8.601	9.168	9.858	10.368
- som andel af alle modtagere	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%	1,0%
Heraf EU11	330	357	408	465	501
- som andel af alle modtagere	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EUU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

De samlede offentlige udgifter i 2014 til folkepensionister i Danmark var knap 120 mia. kr. (2016-PL), *jf. tabel 34*. Heraf udgjorde udgifter til EU/EØS-statsborgere i Danmark cirka 930 mio. kr., hvoraf 38 mio. kr. var udgifter til statsborgere fra EU11-lande, hvilket er en stigning fra hhv. 703 mio. kr. og 27 mio. kr. i 2010, *jf. tabel 34*.

Tabel 34. Udbetalt folkepension (bosiddende i Danmark)

Mio. kr. (2016-niveau)	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	104.091	107.723	110.916	114.815	117.696
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	703	761	810	883	928
- som andel af alle modtagere	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%
Heraf EU11	27	28	31	36	38
- som andel af alle modtagere	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Anm.: Udgifterne er inkl. den supplerende pensionsydelse (ældrechecken). Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EUU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I 2015 var der godt 40.000 pensionister – både danske og udenlandske statsborgere – med ophold i et andet EU/EØS-land, der modtog dansk folkepension, *jf. tabel 35*. Heraf var der godt 600 pensionister, der modtog dansk folkepension med ophold i et EU11-land. Hovedparten af de pensionister, der modtager folkepension i udlandet, opholder sig enten i Sverige, Norge, Tyskland eller Spanien.

Tabel 35. Antal modtagere af folkepension med ophold i et EU/EØS/EFTA-land

	2013	2014	2015
Alle modtagere	45.422	47.197	48.740
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	37.642	39.036	40.337
- som andel af alle modtagere	82,9%	82,7%	82,8%
Heraf EU11	470	541	609
- som andel af alle modtagere	1,0%	1,1%	1,2%

Anm.: Opgørelsen indeholder såvel danske som ikke-danske statsborgere, der i løbet af året har modtaget dansk folkepension i udlandet. EU11 omfatter Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn og Kroatien.

Kilde: Udbetaling Danmark.

2.11.4. Den supplerende pensionsydelse

Folkepensionen består som nævnt af et grundbeløb og et pensionstillæg samt den supplerende pensionsydelse (ældrechecken).

2.11.5. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Folkepensionister, som inden den 1. januar i det pågældende år er berettiget til folkepension, får i januar måned uden ansøgning udbetalt en supplerende pensionsydelse, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Retten til den supplerende pensionsydelse er bl.a. betinget af, at pensionistens og en eventuel ægtefælles eller samlevers samlede likvide formue ikke overstiger en formuegrænse på 82.600 kr. pr. 1. januar i det pågældende år.

Den supplerende pensionsydelse udgør 16.600 kr. Ydelsen nedsættes, hvis pensionisten og dennes ægtefælle eller samlever har supplerende indkomster, der overstiger fastsatte beløb. Den supplerende pensionsydelse udbetales efter størrelsen af pensionistens personlige tillægsprocent.

Den personlige tillægsprocent for en enlig folkepensionist fastsættes til 100, hvis pensionisten har supplerende indkomster på mindre end 19.700 kr. årligt. For hver 487 kr., pensionistens indkomst overstiger 19.700 kr., nedsættes den personlige tillægsprocent med 1. Ved en supplerende indkomst på mindst 68.400 kr. årligt er den personlige tillægsprocent 0, og dermed er ældrechecken bortreguleret.

Hvis pensionisten ikke har optjent ret til en fuld folkepension, men alene en brøkpension, nedsættes den beregnede supplerende pensionsydelse i forhold til den fastsatte brøk.

De ovenfor nævnte tal er gældende satser for 2016.

Efter lov om social pension er der ikke ret til den supplerende pensionsydelse ved bopæl i udlandet.

Efter EF-forordning 883/04 kan den supplerende pensionsydelse dog udbetales til pensionister, der modtager dansk folkepension ved bopæl i et andet EU/EØS-land. Ved bopæl i et andet EU/EØS-land skal der indgives ansøgning om den supplerende pensionsydelse til Udbetaling Danmark.

2.11.6. Brug af den supplerende pensionsydelse

I 2014 modtog godt 260.000 folkepensionister den supplerende pensionsydelse i Danmark, *jf. tabel 36*. Af de godt 260.000 ældrechecksmodtagere i 2014 udgjorde statsborgere fra andre EU/EØS-lande 1,1 pct., svarende til knap 3.000 ældrechecksmodtagere. Heraf var cirka 330 statsborgere fra EU11. Der har været en stigning i forhold til 2010 på i alt cirka 800 pensionister fra andre EU/EØS-lande, herunder 100 fra EU11, mens andelen af modtagere har været forholdsvis konstant over den 5-årige periode.

Tabel 36. Antal modtagere af ældrechecken (bosiddende i Danmark)

	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	228.213	237.138	245.559	255.135	261.525
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	2.142	2.325	2.631	2.814	2.919
- som andel af alle modtagere	0,9%	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%
Heraf EU11	237	273	300	318	333
- som andel af alle modtagere	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandet eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

De samlede udgifter til den supplerende pensionsydelse i Danmark var knap 4,0 mia. kr. (2016-pl.) i 2014, heraf var udgiften til EU/EØS-borgere ca. 32 mia. kr. (2016-pl.), *jf. tabel 37.*

Tabel 37. Udbetalt ældrecheck (bosiddende i Danmark)

Mio. kr. (2016-niveau)	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	2.504	2.581	2.650	3.812	3.894
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	18	19	21	31	32
- som andel af alle modtagere	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%
Heraf EU11	2	2	2	3	3
- som andel af alle modtagere	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandet eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer af tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

2.12. Før tidspension

Førtidspensionen skal sikre personer, der ikke kan arbejde på grund af en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne, et forsørgelsesgrundlag frem til folkepensionsalderen.

For at få førtidspension skal personens arbejdsevne være varigt nedsat i et sådant omfang, at den pågældende ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob. Personer under 40 år kan ikke tilkendes førtidspension, med mindre det er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

2.12.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

En person skal have dansk indfødsret og fast bopæl i Danmark for at være berettiget til førtidspension. Personen skal desuden have haft fast bopæl i Danmark i 3 år mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen. Der gælder dog en række undtagelser herfra.

Dansk indfødsret

Kravet om dansk indfødsret er bl.a. fraveget for personer omfattet af EF-forordning 883/04

Bopæl i Danmark

Bopælskravet betyder, at pensionister som hovedregel skal have bopæl i Danmark både på det tidspunkt, hvor personen får tilkendt pension, og ved udbetaling af pensionen. Kravet om fast bopæl i Danmark er bl.a. fraveget for personer omfattet af EF-forordning 883/04.

Mindst 3 års bopæl

Kravet om mindst 3 års bopæl i Danmark er bl.a. fraveget for personer, der er omfattet af EF-forordning 883/04, som kan nøjes med 1 års beskæftigelse eller bopæl i Danmark som følge af muligheden for at sammenlægge med optjeningsstider fra andre lande (det gælder ikke visse personer, der aldrig har været erhvervsaktiv i et medlemsland, bortset fra studerende og familiemedlemmer).

Optjeningsprincippet

Pensionens størrelse afhænger af bopælstiden, dvs. hvor mange år modtageren har haft fast bopæl i Danmark eller har haft hyre på dansk skib i optjeningsperioden. Optjeningsperioden for førtidspensionister begynder ved det fyldte 15. år og slutter på det tidspunkt, hvorfra der ydes førtidspension. Personen skal have boet i Danmark i mindst 4/5 af optjeningsperioden. Hvis bopælstiden er mindre, fastsættes en brøkpension, der svarer til forholdet mellem bopælstiden og 4/5 af optjeningsperioden.

For personer omfattet af EF-forordning 883/04 ligestilles beskæftigelse i Danmark med bopæl.

Personer, der tilflytter Danmark, og som allerede er tillagt en social pension efter EF-forordning 883/04's regler fra et andet EU/EØS-land, optjener ikke yderligere social pension fra Danmark. Statsborgere fra EU/EØS-lande med ophold i et andet EU/EØS-land får udbetalt førtidspensionen med samme beløb, som udbetales under bopæl i Danmark.

2.12.2. Brug af førtidspension

I 2015 var der godt 220.000 pensionister, der modtog førtidspension (inkl. modtagere i udlandet), *jf. tabel 38*. Førtidspensionister fra EU/EØS-lande er over de seneste 5 år faldet med knap 300 personer og udgjorde i 2015 1,5 pct. af samtlige førtidspensionister.

Antallet af førtidspensionister fra EU11-landene har været forholdsvis konstant fra 2011 til 2015 på omkring 500 modtagere, og forholdsmæssig har gruppen i hele perioden udgjort 0,2 pct. af samtlige førtidspensionister, der modtager dansk pension.

Tabel 38. Antal modtagere af førtidspension (omregnet til fuldtidspersoner)

	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	245.886	244.335	239.745	229.800	221.244
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	3.692	3.681	3.627	3.501	3.401
- som andel af alle modtagere	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Heraf EU11	481	511	534	535	515
- som andel af alle modtagere	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Anm.: Opgørelsen er inkl. førtidspensionister i udlandet. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer af tallene.

Kilde: Jobindsats.dk på baggrund af KMD's register for sociale pensioner samt CPR-registeret.

De samlede offentlige udgifter til førtidspension var cirka 40 mia. kr. i 2015 (2016-pl), *jf. tabel 39*. Udviklingen i udgifter for førtidspensionister afspejler udviklingen i antallet af modtagere fra EU/EØS-landene, og der har siden 2011 samlet set været en nedgang på godt 30 mio. kr. For gruppen af førtidspensionister fra EU11 har udgiftsniveauet ligget mellem 64-72 mio. kr., herunder 69 mio. kr. i 2015.

Tabel 39. Udbetalt førtidspension

Mio. kr. (2016-niveau)	2011	2012	2013	2014	2015
Alle modtagere	44.844	44.870	44.244	42.641	41.201
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	454	458	454	438	422
- som andel af alle modtagere	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Heraf EU11	64	68	72	72	69
- som andel af alle modtagere	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Anm.: Opgørelsen er inkl. førtidspensionister i udlandet. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer af tallene.

Kilde: Jobindsats.dk på baggrund af KMD's register for sociale pensioner samt CPR-registeret.

2.13. Børnetilskud

Børnetilskud tilkommer barnet og udbetales som hovedregel til moderen.

Udbetaling af ydelser efter reglerne om børnetilskud har til formål at udjævne forskelle i børnefamiliers økonomiske muligheder.

2.13.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

De væsentligste ydelser efter børnetilskudsloven er:

- Ordinært børnetilskud til børn af enlige forsørgere og af forældre, der begge modtager folkepension (eller førtidspension efter ordningen fra før 1. januar 2003)
- Ekstra børnetilskud, der sammen med det ordinære børnetilskud ydes til enlige forsørgere, der har barnet hos sig
- Særligt børnetilskud, der bl.a. ydes, hvis kun den ene eller ingen af forældrene lever, hvis faderskabet ikke kan fastslås, eller hvis den ene eller begge forældre modtager folkepension (eller førtidspension efter ordningen fra før 1. januar 2003).

Desuden findes en række specielle børnetilskudsydelser i form af flerbørnstilskud, adoptionstilskud, særligt børnetilskud til uddannelsessøgende forældre og supplerende børnetilskud i visse praktik- og skoleperioder.

Øvrige kriterier i forhold til ophold, bopæl, statsborgerskab og lignende.

Barnet eller den, der skal have børnetilskud udbetalt, skal have dansk indfødsret eller have haft fast bopæl her i landet i 1 år (for ordinært og ekstra børnetilskud, flerbørnstilskud og adoptionstilskud) eller 3 år (for særligt børnetilskud). Modtageren skal endvidere have fast bopæl i Danmark. Barnet skal som udgangspunkt opholde sig i Danmark, og barnet må ikke være forsørget af det offentlige eller have indgået ægteskab.

Endvidere er der pr. 1. januar 2012 indført et optjeningsprincip for retten til børnetilskud. Optjeningsprincippet medfører, at mindst en af de personer, der har forsørgerpligten over for barnet, skal have haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark i mindst 2 år inden for de seneste 10 år forud for den periode, som udbetalingen vedrører, for at der er ret til fuldt børnetilskud. Hvis kravet om en to-årsperiode inden for de seneste 10 år ikke er opfyldt, vil ydelsen blive udbetalt med et forholdsmæssigt beløb.

Kravene om indfødsret, bopæl og ophold gælder ikke for personer fra EU/EØS-lande og deres familiemedlemmer, når disse er omfattet af EF-forordning 883/04.

Disse personer har således ret til børnetilskud uden forudgående bopælstid, ligesom de kan have ret til børnetilskud, mens de eller deres familiemedlemmer og børn opholder sig eller bor i et andet EU/EØS-land. Disse personer har endvidere ret til at sammenlægge bopæls- og beskæftigelsesperioder fra andre EU/EØS-lande ved opgørelsen af optjeningsperioden på 2 år efter optjeningsprincippet.

Kravet om fast bopæl og kravet om forudgående bopælstid i Danmark kan herudover være fraveget i en række andre tilfælde, fx hvis en person har ret til at modtage dansk folkepension under bopæl i et andet EU/EØS-land.

2.13.2. Brug af børnetilskud

Blandt EU/EØS-statsborgere bosiddende i Danmark var der i 2014 3.570 modtagere af det almindelige børnetilskud til enlige, hvilket er på niveau med antallet i 2010, jf. tabel 40. Herunder er antallet af EU11-borgere, der modtager børnetilskuddet, i samme periode steget med 480 personer, svarende til en stigning på 46 pct.

Tabel 40. Antal modtagere af børnetilskud (husstande i Danmark)

	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	151.200	150.240	146.910	146.820	146.610
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	3.600	3.900	3.570	3.960	3.570
- som andel af alle modtagere	2,4%	2,6%	2,4%	2,7%	2,4%
Heraf EU11	1.050	1.560	1.080	1.380	1.530
- som andel af alle modtagere	0,7%	1,0%	0,7%	0,9%	1,0%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 3 pct. af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EUU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Børnetilskud kan kun udbetales til modtagere med bopæl i et andet EU/EØS-land, hvis modtageren har arbejde i Danmark, eller der udbetales social pension fra Danmark.

Udbetaling Danmark har siden 2013 opgjort antallet af børnetilskudsmodtagere, hvor barnet er registreret som udrejst fra Danmark. I 2015 var antallet af danske og udenlandske statsborgere, som var udrejst til udlandet og modtog børnetilskud, knap 500 personer, *jf. tabel 41*. Af disse var 80 pct. eller omkring 400 personer udrejst til EU/EØS-lande, herunder var 4 pct. udrejst til EU11.

Udenlandsk statsborgerskab eller personer med uoplyst statsborgerskab udgjorde i perioden 2013-2015 hhv. 138, 157 og 125 borgere af det totale antal modtagere, som fik udbetalt børnetilskud i udlandet. Der kan fx være tale om enlige forsørgere, som er svenske statsborgere og bor i Sverige, men arbejder i Danmark.

Tabel 41 . Børnetilskudsmodtagere i udlandet efter udrejseland

	2013	2014	2015
Alle modtagere	502	526	484
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	408	415	392
- som andel af alle modtagere	81,3%	78,9%	81,0%
Heraf EU11	10	14	21
- som andel af alle modtagere	2,0%	2,7%	4,3%

Anm.: Der findes kun data fra 2013 og frem, idet Udbetaling Danmark først overtog myndighedsansvaret pr. 1. oktober 2012.

Kilde: Udbetaling Danmark.

I tabel 42 fremgår udbetalingerne af almindeligt børnetilskud til enlige (ordinært og ekstraordinært). Opgørelsen omfatter alle modtagere bosiddende i Danmark uanset statsborgerskab.

Der blev i 2014 samlet set udbetalt knap 2,3 mia. kr. (2016-PL) i børnetilskud, heraf godt 59 mio. kr. til modtagere fra EU/EØS. Udgifterne er samlet set faldet i perioden 2010-2014, men steget for modtagere fra EU/EØS fra 52 mio. kr. i 2010 til 59 mio. kr. i 2014 på trods af, at antallet af modtagere af børnetilskud fra EU/EØS i 2014 ligger på niveau med 2010. Der har herunder været en stigning for modtagere fra EU11 fra 15 mio. kr. i 2010 til 22 mio. kr. i 2014.

Tabel 42. Udbetalte børnetilskud (bosiddende i Danmark)

Mio. kr. (2016-niveau)	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	2.333	2.334	2.221	2.179	2.256
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	52	60	48	55	59
- som andel af alle modtagere	2,2%	2,6%	2,1%	2,5%	2,6%
Heraf EU11	15	22	15	21	22
- som andel af alle modtagere	0,7%	0,9%	0,7%	0,9%	1,0%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 3 pct. af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er vandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EUU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

2.14. Boligstøtte

Det overordnede formål med individuel boligstøtte er at bidrage med hjælp til en lejers udgifter til betaling af husleje.

2.14.1. Kriterier der knytter sig til ophold, bopæl, statsborgerskab o. lign.

Boligstøtte kan udbetales som tilskud til en person, der har fast bopæl her i landet og bor i en lejebolig. Pensionister i ejerboliger og andelsboliger kan desuden få boligstøtte udbetalt som lån. Boligstøtte kan ikke udbetales til personer med bopæl i udlandet.

2.14.2. Brug af boligstøtte

Antallet af boligstøttemodtagere er fra 2010 til 2014 steget med knap 26.000 modtagere eller 4,7 pct., og udgør i 2014 i alt 570.339 modtagere opregnet på baggrund af lovmodellens datagrundlag, jf. tabel 43.

Antallet af EU/EØS-borgere er steget fra ca. 9.500 modtagere i 2010 til ca. 10.500 modtagere i 2014 svarende til en stigning på 1.017 modtagere eller 11 pct. Antallet af EU11-borgere i Danmark, der modtager boligstøtte, er steget fra ca. 2.600 modtagere i 2010 til ca. 3.300 modtagere i 2014 svarende til en stigning på knap 700 modtagere eller 26 pct. Procentvis er stigningen blandt modtagere fra EU11-landene således størst, men i absolutte størrelser er stigningen blandt EU11-borgere beskeden sammenlignet med den samlede stigning på knap 26.000 blandt alle modtagere.

Andelen af borgere fra EU/EØS, der modtager boligstøtte i Danmark, har i perioden således udgjort mellem 1,7 og 1,8 procent af alle modtagere.

Tabel 43. Antal modtagere af boligstøtte (husstande i Danmark)

	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	544.584	546.651	553.185	557.220	570.339
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	9.456	9.474	9.912	9.987	10.473
- som andel af alle modtagere	1,7%	1,7%	1,8%	1,8%	1,8%
Heraf EU11	2.640	2.775	3.108	3.174	3.321
- som andel af alle modtagere	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Udgifterne til boligstøtte var 14,6 mia. kr. i 2014 (PL-2016), jf. tabel 44. Over de seneste fem år er udgifterne steget fra 13,8 mia. kr. i 2010 til 14,6 mia. kr. i 2014, svarende til en stigning på 800 mio. kr. eller knap 6 pct.

Boligstøtte til EU/EØS-borgere er steget fra 202 mio. kr. i 2010 til 236 mio. kr. i 2014 svarende til en stigning på 34 mio. kr. eller 17 pct. Herunder er boligstøtteudbetalingerne til EU11-borgere i Danmark steget med 22 mio. kr. eller 46 pct. og udgør 70 mio. kr. i 2014.

Samlet har borgere fra EU/EØS med boligstøtte i Danmark udgjort mellem 1,5 og 1,6 procent af de samlede udbetalinger af boligstøtte.

Tabel 44. Udbetalt boligstøtte i mio. kr. (bosiddende i Danmark)

Mio. kr. (2016-niveau)	2010	2011	2012	2013	2014
Alle modtagere	13.845	13.801	13.957	14.265	14.624
Heraf EU/EØS/EFTA i alt	202	201	212	222	236
- som andel af alle modtagere	1,5%	1,5%	1,5%	1,6%	1,6%
Heraf EU11	48	50	59	64	70
- som andel af alle modtagere	0,3%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%

Anm.: Opgørelsen er baseret på en stikprøve på 1/3 af befolkningen ultimo året, hvorfor personer, der er udvandret eller døde i løbet af året, ikke indgår i opgørelsen. Der foreligger endnu ikke oplysninger for 2015 i lovmodellens datagrundlag. Opgørelsesmetoden er korrigeret i forhold til notatet til besvarelse af EEU alm. del spørgsmål 10 af 30. oktober 2014, hvilket har medført justeringer i tallene.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

3. Initiativer til styrket kontrol med EU/EØS-borgere på danske ydelser

Den forhenværende regering lancerede den 11. marts 2014 fem initiativer vedr. styrket kontrol med EU/EØS-borgere på kontanthjælp eller dagpenge. Initiativerne er løbende blevet gennemført i 2014, *jf. punkt 3.1. nedenfor*.

Den forhenværende regering har desuden skærpet kontrollen og registreringen i forbindelse med eksport af danske dagpenge til et andet EU/EØS-land, *jf. punkt 3.2. nedenfor*.

3.1. Status på de fem forslag om skarpere kontrol med EU/EØS-borgere på danske ydelser

Status på de fem initiativer

Forslag	Bemærkninger
<p>Forslag 1 Øget kontrol af arbejdstagerstatus for kontanthjælpsmodtagere</p>	<p>I princippet vil EU/EØS-borgere med beskæftigelse i en samlet periode på under et år ikke have arbejdstagerstatus efter seks måneder på kontanthjælp og dermed ikke længere have ret til kontanthjælp.</p> <p>Regeringen har indskærpet reglerne og fået udarbejdet nye vejledninger i juli 2014 til myndighederne om, hvordan Statsforvaltningen efter anmodning fra kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om den pågældende EU/EØS-borger reelt har arbejdet i et omfang, der berettiger til arbejdstagerstatus.</p> <p>Den 24. november 2016 afholder Udbetaling Danmark i samarbejde med Statsforvaltningen og KL en heldagskonference om EU/EØS-borgeres ophold og adgang til danske ydelser. Målgruppen for konferencen er kommunernes kontanthjælps- og kontrolafdelinger samt folkeregister.</p> <p>Formålet med konferencen er at øge fokus på EU/EØS-borgeres opholdsgrundlag for at sikre korrekt optjening og udbetaling af danske ydelser til EU/EØS-borgere samt at skabe et forum for dialog om EU/EØS-borgeres ophold og adgang til danske ydelser. STAR holder oplæg om EU/EØS-borgeres adgang til kontanthjælp og andre ydelser efter lov om aktiv socialpolitik.</p>
<p>Forslag 2 Oprettelse af særlig enhed med henblik på styrket kontrol af oplysninger om borgere fra andre EU/EØS-lande</p>	<p>Fra 1. maj 2015 har Udbetaling Danmark fået hjemmel til på vegne af kommunerne at indhente oplysninger i udlandet til brug for kontrol af om de oplysninger om indtægt og formue, som borgere fra andre EU/EØS-lande opgiver ved en ansøgning om fx kontanthjælp, er korrekte.</p> <p>Der er i oktober 2015 indgået en samarbejdsaftale mellem Udbetaling Danmark og Beskæftigelsesministeriet.</p> <p>Opgaven med kontrol rettet mod EU/EØS-lande er indlejret i Den Fælles Dataenhed i Udbetaling Danmark, jf. L 148 Forslag til lov om ændring af lov om Udbetaling Danmark fremsat 25. februar 2015, hvorved man har opnået en koordineret og samlet kontrol på tværs af relevante ydelsesområder. Enheden arbejder med at systematisere samarbejdet med udenlandske myndigheder for at kunne hjælpe kommunerne i sager, hvor det vurderes at være relevant at indhente oplysninger fra udlandet om EU/EØS-borgere.</p> <p>Til enhedens arbejdsopgaver er afsat en særskilt bevilling på finansloven på 10,1 mio. kr. årligt.</p>
<p>Forslag 3 Måltrettet indsats for kontanthjælpsmodtagere med kort tilknytning til det danske arbejdsmarked og dårlige dansk kundskaber</p>	<p>For borgere med en kort tilknytning til det danske arbejdsmarked kan der være særlige udfordringer med at finde et arbejde, især hvis borgerne samtidig har ringe dansk kundskaber. Derfor kan der være brug for en måltrettet indsats, der kan styrke denne gruppes muligheder for at komme i arbejde og sikre, at de står til rådighed.</p> <p>Der er på den baggrund blevet gennemført et forsøg i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 1. oktober 2016, hvor borgere på kontanthjælp med kort tilknytning til det danske arbejdsmarked og dårlige dansk kundskaber har skullet deltage i arbejdsmarkedsrettet danskundervisning (introdansk) og modtage en øget indsats i form af hyppige samtaler i jobcentret. Forsøget er nu afsluttet og vil blive evalueret internt i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i løbet af foråret 2017.</p>

<p>Forslag 4 Øget fokus på EU/EØS-borgeres bopæl ved ledighed på dagpenge</p>	<p>A-kasserne fik med virkning fra 1. januar 2015 øget adgang til at kontrollere medlemmernes bopælsoplysninger.</p> <p>Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings evaluering af a-kassernes øgede kontrol med medlemmernes bopælsoplysninger har vist, at kontrolindsatsen medførte en administrativ byrde, der ikke stod mål med resultaterne af kontrollen. Fra maj 2016 er a-kassernes øgede kontrol med medlemmernes bopælsoplysninger derfor ophørt. Folketinget er orienteret herom i brev fra beskæftigelsesministeren til Folketingets Beskæftigelsesudvalg af 4. maj 2016.</p> <p>Udover de begrænsede resultater af kontrolindsatsen skal ophøret også ses i lyset af, at der med virkning fra 1. juli 2015 er indført,</p> <ul style="list-style-type: none"> • et intensiveret kontaktføreløb, der indebærer langt flere møder med ledige medlemmer end tidligere og • en digital joblog, der indebærer, at a-kasserne løbende skal følge med i ledige medlemmers jobsøgning. <p>Dermed har a-kasserne fået tættere kontakt med de ledige medlemmer, der vil have vanskeligt ved at leve op til kravene om samtaler og jobsøgning som bosiddende i et andet land.</p>
<p>Forslag 5 Målrettet indsats for dagpengemodtagere med kort tilknytning til det danske arbejdsmarked og dårlige dansk kundskaber</p>	<p>Samme som forslag 3 men målrettet dagpengemodtagere.</p> <p>Der er blevet gennemført et forsøg i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 1. oktober 2016, og forsøget vil blive evalueret internt i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i løbet af foråret 2017.</p>

3.2. Øget registrering og kontrol med medlemmer af danske a-kasser på EØS-dagpenge

Fra og med 1. januar 2015 har danske a-kasser, der har medlemmer, som har eksporteret dagpengene til et andet EU/EØS-land under arbejdssøgning i op til 3 måneder, pligt til at anmode den kompetente myndighed i opholdslandet om en månedlig opfølgning for at sikre sig, at medlemmet lever op til gældende kontrolforanstaltninger i opholdslandet.

Fra og med 1. januar 2015 har danske a-kasser ydermere pligt til særskilt at registrere alle underretninger fra udenlandske myndigheder angående medlemmer, der har eksporteret dagpengene i op til 3 måneder under arbejdssøgning i et andet EU/EØS-land. A-kasserne har nu ligeledes pligt til at registrere resultatet af eventuelle efterfølgende rådighedsvurderinger, samt hvilke lande underretningerne kommer fra.